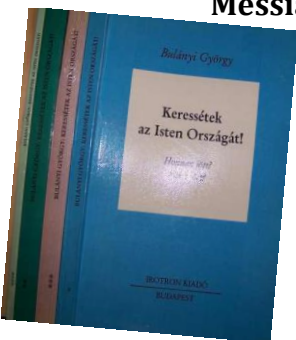

„A Messiás szeretetük fejében bízva reá a Maga Tizenkettőjére. A Tizenkettő ugyancsak szeretet fejében adja tovább ezeket a maguk tizenkettőjének, és így tovább... A szeretetnek, a másik emberért való gondnak elválaszthatatlan és szükségképpen velejárója a vetés, az aratás, a gyümölcshozás, a legeltetés és halászás végső soron egyetlen (mert az embert Istenhez és Istenbe eljuttatni akaró) funkciója. Ez a szeretet mérhetetlenül több, mint a filantrópia. Nemcsak a vállalás már említett különbözősége folytán. A kitűzött cél tekintetében is. A filantróp látja az ember anyagi, esetleg szellemi nyomorát. A Messiás elkötelezettje a pásztor nélküli juhoknak, s ennek folytán azoknak nemcsak anyagi és szellemi nyomorát látja. Ismeri az ember vágyát és nyugtalanságát amiatt az el nem ért boldogság miatt is, amelyet semmi más nem adhat az embernek, csak az egygélvés, a szeretet, tehát az Isten. A filantróp segít az ember anyagi bajain. A Messiás elkötelezettje is megteszi ezt, méghozzá különb módon.

Mert ami a filantróp számára cél, az számára csak eszköz egy nagyobb szeretet, egy nagyobb adás szolgálatában. Eszköz ahhoz, hogy embertársát eljuttassa a maga Messiástól tanult magatartására.

„A Messiás elkötelezettje akarja embertársának metanoiáját is. Az általa nyújtottak elfogadásán, a kapáson túl el akarja vinni őt az adás világába. Kenyerén, pénzen felül odaadja néki az adás szemléletvilágát és az erre épülő magatartás létbeli alapjait, felfedeztetni vele a benne szunnyadó szentháromsági szeretettermészetet. Mindezek következtében nemcsak adományt óhajt nyújtani a bajban levőnek, hanem egyé is akar lenni vele abban a szeretetben, amely egyesíti őt kihalászójával is, a Messiással is, és Rajta keresztül a Szentháromsággal is. A filantróp végül csak mára szólóan segít az emberen. A Messiás elkötelezettje azonban mai segítségével ma és mindörökre segít felebarátján, akit testvérévé akar tenni.”

(Bulányi György: KIO 78/b)

XXII. évfolyam 1. szám 2015. január

A Koinónia régebbi számai elérhetők:
www.faragoferenc.webnode.hu

Bulányi György, Közös nevező	2713
Farkas István, Levél Bulányi Györgynek	2716
Király Ignác, Közösségképem	2717
Garay András, Kaifás imája	2718
Merza József, Szárnyasoltár	2720
Király Ignác, Próféta szerepkörünkről	2721
Habos László, Szabad lélekkel	2721
Dryp, Miről mi jut az eszembe...	2728
Máté-Tóth András, Parallax	2729
Dryp, Kerti Napló helyett	2732
Olvasói levél	2733
Ki milyennek lát?	2734

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

A régebbi számok elérhetők itt is:

<http://www.epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=02501>

BULÁNYI GYÖRGY

KÖZÖS NEVEZŐ

Az, amelyen állva megszólítható minden ember. S ez csak az lehet, amire mindenki igent mond. Van ilyen közös nevező? Van. A lelkiismeretünk hangja. Erre hajlandó mindenki figyelni? Nem hajlandó rá, de ettől függetlenül azért csak hallja ezt a hangot. Ez a hang tartalmazza azt a nagy nyilvánvalóságot, amelyre senki sem tud önmagában – belül – nemet mondani. Ez az a nagy nyilvánvalóság, aminek tartalmát ki is kell mondanom. Nekem. Kimondom: Senkinek sem lehet joga semmiféle kiváltságra. Ezután pedig azonnal meg kell állapítanom valami nagyon szorosan ide tartozót. Azt, hogy ugyanakkor – és természetünkénél fogva –

másra sem törekszünk, mint a kiváltságra. Anyánk kedvence, apánk kedvencei szeretnénk lenni, s nehezen viseljük, ha csak annyira becsülnek minket, mint testvéreinket. Kinőjük ezt a törekvésünket, ha kinőjük.

Természetfeletti?

Van, amit nem nőünk ki. Aki ezt a valamit is kinövi, az az eretnek. Mi az, amit nem szabad kinőnünk? Hát csak azt, hogy valakik, még pedig a mi társaságunk adja ki Isten kedvenceit. A miénk, s bizony kilöknek saját társaságunkból bennünket, ha ezt tagadjuk. Mit nem szabad tagadnunk? Azt, hogy a mi társaságunk kapta Istentől – a kinyilatkoztatást. Sok tonna könyvet írtak már arról, hogy mi is ez a kinyilatkoztatás, de azért mindent el lehet mondani egy mondatban is. Ezt fogom tenni. A kinyilatkoztatás – egy mondatban – tehát Istentől érkező olyan eligazítás, melynek birtokába nem juthatunk a magunk emberi természetének erejéből. Azaz a kinyilatkoztatás olyan eligazítás, amelyet Istentől nem emberi természetünk alapján kapunk: a kinyilatkoztatás a természetünket meghaladó, azaz természetfelettiinek mondandó eligazítás.

E kinyilatkoztatás fogalmából már következik is, hogy ez bizony nem lehet közös nevező az ember, az emberiség számára. Ez a kinyilatkoztatás csak azok számára lehet közös nevező, akik hajlandók igazodni hozzá. Már pedig ezt a kinyilatkoztatást valaki vagy valakik kapták, s e valakiknek még soha sem sikerült a maguk kinyilatkoztatását az emberiséggel elfogadtatni. Példának megemlíthetem azokat, akik azt mondják, hogy ők Jézustól kapták ezt a kinyilatkoztatást. Akik ezt mondják magukról, ezernyi egymástól különböző hitvallásban rögzítik azt, amit Jézustól eredőnek vallanak. Jó, ha csak pokolra küldik az övékétől különböző hiteket vallókat, s nem igyekeznek vallásháborúkkal ki is irtani őket az élők soraiból.

Értelmünkkel megragadható?

Ebből következik, hogy az Istentől az ember számára érkező eligazítás nem lehet természetfeletti, amelyet egy kiváltságos valaki, esetleg valakik kapnak az Istentől. Egy ilyen eligazításnak akkor van értelme, célja, haszna, ha az ember, az emberiség számára használható, azaz mindenki számára érthető, és létünk alakításában bennünket előbbre visz. Ha értelmünkkel nem belátható, ha létünket nem gazdagító, akkor az eligazítás a közös nevező megteremtése céljából használhatatlan. A legelső kérdés tehát, melyre válaszolnunk kell, hogy lehetséges-e ez az ilyen eligazítás. Azt állítom, hogy minden teremtmény tudja, hogy mit kell tennie, a giliszta is, a katicabogár is, meg a macska is. Lehetetlen, hogy csak az ember ne tudná, hogy mit kell tennie. Ezen a ponton tudatosítunk kell magunkban, hogy dolgozatunkban eddigelé egy előfeltevessel éltünk. Azzal az előfeltevessel, hogy a bennünket körülvevő világ Teremtőből és

teremtményekből áll. A giliszta, a katicabogár, a macska – teremtmények, s ezeknek van végső okuk is. Ez a végső ok pedig az Isten.

Majd meglátjuk a későbbiek során, hogy ez az előfeltevésünk tarthatónak bizonyul-e. Az eligazításnak, a kinyilatkoztatásnak beprogramozottnak kell lennie minden teremtményben. Benne kell lennie a teremtmények természetében annak, hogy mire használják kapott létüket. Ha tehát kinyilatkoztatásról beszélünk, akkor annak természetinek kell lennie, ugyanúgy ahogyan természeti ez az eligazítás az emberalatti világban. S ami van, az lehetséges is.

Magunktól nem jöhetünk rá?

A giliszta, a katicabogár, a macska képességei számára teljességgel megragadható, hogy mit kell tennie. Az ember sorsa nem lehet mostohább, mint az övéké. Az ember számára is megragadhatónak kell lennie a maga rendeltetésének. Ez annyit jelent, hogy a Végső októl származó információnak, eligazításnak az ember képességeivel megragadhatónak kell lennie. Értelmével átláthatónak, akaratával megragadhatónak, érzelmeivel átélhetőnek kell lennie. Ha képes megragadni, akkor ebben az eligazításban nem lehet olyasmi, amire az ember a maga természetes fejlődése során ne jöhetne rá.

Mindez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a kinyilatkoztatás vagy értelmünkkel megragadható, vagy nem ragadható meg értelmünkkel, s akkor haszontalan számunkra. Ha kinyilatkoztatás tartalma értelmünkkel megragadható, akkor viszont fejlődésünk során emberi természetünk birtokába juthat. Tehát a kinyilatkoztatás nem lehet egyfelől természetfeletti, másfelől értelmünket meg nem haladó. Ha természetfeletti, akkor értelmünket meghaladó. Ha értelmünket meg nem haladó, akkor pedig nem természetfeletti.

Hányféle eligazítás?

Mindez azt is jelenti, hogy végső célunkat, rendeltetésünket illetően csak egyetlen eligazításunk van, és nem kettő. Mi lenne ez a kettő? Egy filozófiai, amely a gondolkodástörvények segítségével dolgozik és egy hittudományi eligazításunk, amely nemcsak a gondolkodástörvényekre támaszkodik, hanem ezenfelül még értelmünkkel át nem látható, csak hittel elfogadandó információkra is épít. Ha volna ilyen második fajta, hittudományi eligazításunk, azonnal siralmasabb helyzetbe kerülnénk, mint amilyen a giliszta, a katicabogár, a macska helyzete. Az ő kapott eligazításuk egyértelmű és közös nevezőt teremtő. A mi feltételezett hittudományi eligazításunk értelemmel nem igazolható, nincs rá semmi szükségünk.

Csak egy vagy több személy hitére támaszkodik, azaz olyan állításokra, melyek nem igazolhatók a gondolkodástörvények segítségével. Tudunk mi, emberek a magunk erejéből, azaz a természetünk alapján

is, nem igazolható hiteket gyártani. Istenre nincs szükségünk ahhoz, hogy ebbe belesegítsen.

Szükségünk van a természetfeletti, hittudományi eligazításokra?

Hogyan is mondhatok ilyent? A bennünket körülvevő, akár érzékelhető, akár érzékelési lehetőségeinken túli valóság sokkal gazdagabb, sem mint hogy az ember ezt a valóságot átláthatná. Hát nem vágyódsz ezeket is látni? Ha vágyódom, ha nem vágyódom, semmiképpen sem láthatom a valóság teljességét. Csak tudomásul vehetek olyan információkat, melyek vagy igazak, vagy nem. Szükségem van rájuk? Szükségünk van rájuk? Már mint mindnyájunknak, az emberiségnek szüksége van-e rájuk? Nincs szükségünk rá. Ellenkezőleg nagyon kártékonyak. Mindannyiunk számára nagyon kártékonyak.

Mivel igazolom ezt az állításomat? Azzal, hogy aki ilyen, értelemmel mindenki számára át nem látható eligazítás birtokában levőnek tekinti magát, annak kardja élet megacélozhatja, s meg is acélozza, a történelem bizonyossága szerint, ez az ő hite. E hit nélkül is erős bennünk a kiváltságra törekvés. Ha még azt is gondoljuk magunkról, hogy Isten kinyilatkoztatása révén birtokába kerültünk olyan igazságoknak, melyekkel embertársaink nem rendelkeznek, ez megacélozza kardunk életét. Van, aki azt mondja, hogy a történelem minden háborúja vallásháború. Azt hiszem, hogy még az ateisták háborúja is vallásháború. Le akarják igázni a szerencsétlen vallásosokat, akik azt képzelik, hogy van Isten és van kinyilatkoztatás. Az ateista pedig tudja, hogy a világot nem Isten hozta létre? Dehogyan is tudja. Honnan tudhatná? Csak hiheti szegény, míg a többi szegény is csak hiheti azt, amit nagy bizonyossággal vall – a maga hite alapján.

Kell-e igazolnom, hogy az, amiben csak hihetek, a legnagyobb veszedelmet jelenti az emberiség, mindnyájunk számára. A szent háborúk szent harcosait, ha elesnének a szent célért vívott harcokban, angyalok repítik a mennybe vagy a hurik ölébe – kit-kit a maga hite szerint. Tehát bátran fogják gyilkolni és tömeggyilkolni embertársaikat, mert nincs veszteni valójuk: hamarabb jutnak el az ember végső üdvébe. *Allah, Allah* kiáltással rohantak őseinkre, a kutyahitű gyaurokra, három századon keresztül a mohamedán törökök, mi pedig *Jézus, Jézus* kiáltással mártottuk kardunk élit a pogányba.

A kérdés csak az, hogyan vagyok akkor én, a katolikus pap, keresztény? Sehogyan. Jézusi vagyok, nem keresztény. Keresztény csak akkor leszek, ha a keresztények hajlandók lesznek jézusivá lenni. Hogyan vagyok katolikus? Úgy, hogy vallom a katolikus hitletéteményt. Mért vallom? Csak azért, mert nem lehetek ateista. Az istenhívő emberek táborába akarok tartozni. Jézus is az istenhívő emberek táborába tartozott. Mégpedig azoknak abba a csoportjába,

amelyikbe beleszületett. Nemzetileg is zsidó volt, vallásilag is az volt. Maradt is zsidó. Akkor is, ha kiközösítették. Én is maradok abban a vallásban, amelyben születtem. S ha egy budaörsi testvéremet megbotráncoztatja, hogy nem mondom szóról szóra a mise szöveget, hogy lelkem szárnyalása szerint alakítom azt, akkor kevésbé szárnyaltatom a lelkem misemondás közben az ő kedvéért, hogy meg ne botráncoztassam őt. Jézus sem cserélt vallást. Olyan nagyszerűnk találta azt a vallást, melynek főpapja keresztre parancsolta őt? Nem találta olyan nagyszerűnek, de jól tudta, hogy hiába választ más vallást, abban is keresztre feszítik. Még ha beállt volna ateistának, az sem segített volna rajta. Ott is keresztre feszítették volna. Pontosán ugyanezért maradok magam is katolikus. Nincs hova menjek. Nincs, ahol jó fiú lennék. Nincs, ahol kellenék: *A nagy világon e kívül nincsen számodra hely. Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned és meghalnod kell.* Jézus és a jézusiak számára ez úgy pontosítandó, hogy egy rövid ideig éljed, aztán sürgősen meghalnod kell. A magam esetében el kell gondolkodnom, hogy mennyire vagyok én jézusi? Miért? Hát csak azért, mert már 89. évemet taposom, s még mindig nem tudtam meghalni. Azzal vigasztalom magamat, hogy nem vagyunk egyformák. Hogy a jézusi fajtából is van gyengébb eresztés.

Ezenfelül még gondolhatok valami mást is. Azt, hogy nem 89. évünkben születünk meg, hanem hamarabb. Fiatalságunk következtében annyira el tud bűvölni minket az a valami, amit igazságnak láttunk meg, hogy megyünk vakon előre, mondjunk és teszünk is érte valamit, s egyszerre csak azt vesszük észre, hogy a Golgotán vagyunk. Nem lehetne okosabbaknak lennünk? Azt hiszem, hogy nem. Az a fiatalság bája, hogy bolondulni tud, s a még fiatalabbakat magával tudja ragadni a bolondulásba. Jézusnak nem volt módja megélni 90. esztendejét. 90 évesen is ugyanazt mondta volna, amit 30 évesen?

Mit mondott? Könyv nélkül mondta, kívülről, betéve azt, amit az elején én is próbáltam megfogalmazni, hogy nincs kiváltság, hogy oszd meg, amid van, hogy elég az egy dénár, de kapja mindenki, s a többit. S mondta és mondta, és akkor is mondta, ha világosan látta, hogy a Kaifás bizony főpap akar lenni és nem akar osztozni, s majd bolond lesz beérni az egy dénárral, s hogy az olyan kötnivaló bolondot, mint Jézust meg kell kötözni és a Golgotára kell juttatni, és ki kell áltani róla a bizonyítványt, hogy Isten és a haza ellensége.

Jézusnak azért nem volt szüksége könyvre és írásra, mert csak azt mondta, amit Isten beprogramozott az emberbe, hogy jónak kell lenni, és szeretni kell a másikat úgy, ahogy magunkat szeretjük és hogy természetes, hogy az Isten szentsége nem engedni meg, hogy valaki kiváltságos legyen. S mondta ezt annak ellenére, hogy nagyon is tisztában volt azzal, hogy ez a programozás annak az embernek szól, akit olyan szabaddá tett, mint önmagát, minek következtében ez a beprogramozás csak felhívás, csak kínálat, csak ajánlat,

és mindegyikünk mondhatja Istennek, hogy egy nagy fenét, én nem leszek balek.

FARKAS ISTVÁN

LEVÉL BULÁNYI GYÖRGYNEK

KEDVES GYURKA BÁTYÁM!

Értelek én, értelek, hogy ne értenélek, hiszen hallgatva szavaidat már mióta ülök melletted. A Merre ne menjek című írásod számomra Jézusról, Pálról és Rólad szól. Három facér férfiúról, akik közül az egyik még szerzetes is, olyan, akinek fogadalma van. Mit kezdjen velük egy magamfajta egyszerű házasember, a maga ledolgozott negyven munkás évével, családjával. Egyet tehet. Felnéz rájuk. Fel, valahová a ködbe vesző magasba, ahol a csillagok fénylenek. És már megy is tovább. Igazad van. Ez a Jézus, aki 'egyszerű' néptanító volt, kétezere éve hat. Még ez a Pál is. És akkor még nem tudhatjuk, Te meddig fogsz hatni! Mégis, van különbség számomra hármatok között. Talán azt feltételezhetem, hogy mindhárman tanultatok valahol, valamilyen iskolában, mert itt a földön nem Pallas Athénék pattannak ki Zeusz fejéből. Azt is feltételezem, mert Te is így tanítottad, hogy mindhárman rájöttetek valamire. Arra, hogy amit tanítottak nektek abból alig igaz valami. Jézusról nem tudjuk hol tanult (talán az esszénusoknál, mások szerint Egyiptomban és Indiában) és hogy jött rá a turpisságra, csak annyit, hogy végül, majd onnan kezdve folyamatosan hallotta: 'ez az én szeretett fiam, őt hallgassátok', vagyis a külső tanítások mellett volt egy belső tapasztalata, amitől megnyíltak a szemei és látni kezdett ('mást, szebbet'). Pálról talán tudjuk, hogy Gamalielnél tanult, meg Arábiában, tehát vallási iskolákban – nyilván más nem is volt. Rájönni pedig a damaszkuszi úton jött rá egy belső tapasztalat során a turpisságra, amikor azt hallotta: 'Saul miért üldözl engem?', majd rábízta magát élete végéig ennek a hangnak a szavára. Szerencsére a Te történetedet sokkal jobban ismerjük. Egyszerűen elolvastad az Evangéliumokat és az írásokat, és logikusan

gondolkozva és elemezve rájöttél a turpisságra: az írások magja egy, a mózesinél magasabb erkölcsi tanítás és hogy az erre épülő további tanítások és gyakorlat már szinte azonnal eltérült és szinte az ellenkezőjére váltott néhány száz év alatt. És hogyan lett volna Neked is belső tapasztalatod – még akkor is, ha ezt Te a józan eszednek nevezed? Csak ritkán és keveset beszélsz róla. Igazad van – talán. Ezekről a dolgokról nem lehet beszélni, beszélgetni – főleg nem a nagynyilvánosság előtt -, csak énekelni, táncolni vagy hallgatni, mert milyen szavakat is használjon az, aki meglátja egy pillanatra, hogy minden hazugság és mégis minden valóságosnak látszik. Ezt csak tapasztalni lehet, ha a feltételek létrejöttek. És aztán Jézus módjára példabeszédekben mondani róla valamit a kiválasztott néhány fizikailag egészséges, természetben élő halászembernek – hátha -, vagy mint Pál, nyíltan küzdeni mindenkivel és mindenki ellen, aki nem úgy lát, mint ő, és mondani-mondani mindent, ami fáj és azoknak, akik hallgatnak rá és az általa tapasztaltakra, mint ahogy Te is teszed. Mit lehet tenni? Ilyenek a turpisságra rájövők. Talán az a szerencse, hogy nem hárman, vagy ha R.Erasmus-t és Hamvast is hozzá vesszük, nem öten vagytok. Munkátoknak van egy olyan gyümölcse, ami nem látványos, mondhatnám úgy is: nem írásbeli. Saját életem tapasztalata alapján is látom, hogy számos – tucatnyinál is több – volt/van az olyan emberek száma, akik látnak. Látják a valóságot (a külső és önmaguk valóságát is), vagy mondhatom életnek is (ma már talán tudományos értelemben is), és ehhez a látáshoz – nem tanítókhöz - igazítják a saját életüket. És ahogy egy születő csillagnál, ha beindul a magfúzió, köré gyűlnek az emberek, és ők ontják rájuk a fentről kapott napfényt és esőt, az általuk átélt szépet, igazat, jót és Örökkévalót – és talán itt a lényeg: tanítják őket látni. Hogy nem hat ki a fényük a szomszédos galaxisokra? Hát ilyen kicsik, ilyen kicsi jut nekik a fényből itt, ezen az alig látszó bolygón és egy alig számító időpillanat (néhány tíz év) alatt. Csak néhány emberre, néhány száz vagy ezer emberre jut belőle – és jó, ha egy-kettő belőlük megtanul látni. És hát a hatás is kétséges, ugye. Eltorzul, eltérül, ellenkezője lesz belőle, de csak a szavakból, a szavak értelmezéséből és nem abból a jelentésből, amit nagyon sok minden közvetíthet az ember számára, ha lát. A folyamat megy tovább. A fény, amit mi szeretetnek nevezünk nem áll meg. Évmilliárd évek óta árad és mindig lesznek olyanok, akik nem elégszenek meg az írásokkal, hanem ezt a fényt, értelmet, életet közvetlenül akarják tapasztalni. És ha egy hosszú küzdelem végén egynek sikerül látni egy pillanatra, akkor látni fogja máskor is és mások is látni fogják először talán csak rajta keresztül, mert hiába van eldugulva a szerencsétlen emberi készülék a sok évezredek hagyománnyal, néha áttörhet rajta ez a fajta fény. Jézust úgy ismertem meg általad, mint aki nem aggódott a folytatás miatt, mert látott. Látta, hogy a forrás benne, saját magában van, nem a farizeusi okoskodásban és a könyvekben. Átadta, amit kapott és

már ment is. Odatette az életét és volt, aki elvegye. Nem tulajdonított önmagának jelentőséget. Pál aggódott a folytatás miatt, a tévtanítók miatt, a közösség továbbélése miatt, az egyház miatt, az ő evangéliuma miatt. Ő még nem láthatta kétezer év távlatából, hogy kinek és milyen örömhírét cserélte le a sajátjával. Ez viszont az ő látása, tapasztalata volt. Csaknem minden ismerősöm, aki látja a sok hazugságot, aggódik a folytatás miatt. Csak nagyon kevés van, aki bízik a fényben, a fény továbbélésében itt, most, ezek között a körülmények között is. Abban a fényben, ami őt is megvilágítja és aminek kis, mécsesnyi visszfénye az, ami rajta keresztül – ha ő maga nincs ott - látható belőle. Igen, ezt a kis fényt védeni kell. Jön egy szellő - egy érzélem, egy gondolat kívülről - és elfújja. Jön egy másik tanító és már el is mentek mellőle az emberek, akik a mesterben hisznek nem a fényben. De az a néhány, aki nem látja a saját fényét, hanem csak azt, amit kap, az nem aggódik. Az beszél – példázatokban, énekelve, táncolva, mert hogyan másképp - a fényről, ami eljőhet mindenkire, mert itt van; eljőhet, ha a hú sáfár - mint józan ész - ellátva szolgatársait, türelmesen várja az ajtóban urát, s aki ha megjön – mert megjön, megjöhet - felövezi magát és maga szolgál a sáfárnak és rajta keresztül a többinek is.

Erről a sikeredről, erről a mindent átható, éltető, mozgató és fenntartó fényről beszélj nekünk még, és segítsd meggyulladni bennünk is, amíg lehet! Legalább nekünk, tanítványaidnak.

Öllelek, Pista

2009. január 28.

KIRÁLY IGNÁCZ

KÖZÖSSÉGGKÉPEM

Visszatekintve a kontraszt társadalomra vonatkozó elképzelésünkre, megállapítható, hogy inkább távoli reménység volt, mint valóságos alapokra, itt és most beteljesíthető terv. A Jézustól tanult elveket olyannak láttuk, melyekkel egy teljes emberi élet ezen a földön kialakítható. Mivel kicsiben és egy-egy részletében megcsináltuk, ezért nem volt számunkra utópia, reménytelen álm. Elpidia volt, reménység. Akkor is az volt, ha egyre inkább be kellett látnunk, hogy ami egymás között, zárt rendszerben működik, az nem tud elterjedni szélesebb körben, emberiség szinten és nem tud működni a magunkéhoz hasonló tudatformálás,

metanoia nélkül. Gyurka bácsi negyedszázados kommuna hangsúlyozása a kontraszttársadalom jézusi reményében élt. Nem lett belőle érdemi, összbokros megvalósulás, sem szerzetesi jellegű, sem hutteri formájú. Nem akartunk intézményesülni sem, legalább oly mértékben nem, ahogyan ezt a bejegyzett mozgalmak teszik. Jó volt nekünk a jézusi amatőr szintű kisközösségi életünk. Ha bárminemű intézményesülés mellett döntöttünk volna, akkor ma számon kérhetnénk magunktól a jelen életünk összes amatőrségét és profizmus hiányát. Mind e mellet természetesnek tartjuk más mozgalmak működési tapasztalatainak jézusi tájékozódású megfontolását.

A Bokor élete az egyének, családok és kisközösségek élete. Kettős ez az élet: magánéleti és bokros mozgalmi élet. Mindkettő elvi meghatározójaként a jézusi tájékozódást tartjuk. A kettő átfedésekkel működik, de nincs teljes fedésben egymással a magán és a bokros életünk / megélhetési forrásaink, gyermekeink Bokorhoz való viszonya, öregeink ellátása stb./. A bokros mozgalmi életünk sokkal szerényebben van jelen életünkben, mint a személyes kapcsolatokra épülő testvérbarátságaink. A Bokor zászló nem leng minden jézusi tettünk felett. Az ÜGY, az Isten Országá építésének ügye koncentrikus körökben van jelen életünkben. A személyesség csökkenésével, az áldozat hozatali készségünk és lehetőségünk a külsőbb körökben csökken. Ez természetes, hiszen az idő-energia-pénz gazdálkodás behatárolt mindannyiunk számára. A jól működő kisközösség személyessége a Bokor igazi alapja. Ezt Jézustól tanult formai örökségünknek is szoktuk mondani. Elég-e ez céljaink valószínűsítésére, vagy profizmus felé, strukturális ismérvek bevezetése felé kell-e tovább lépnünk? Ez folyamatosan felvetett kérdés az utóbbi években, de a válasz a gyakorlatainkban elutasítónak mondható. Elég nekünk a „kicsi a szép” rendszerünk. Akinek nem elég, az kérdez, érvel, provokál. Ha sikerül tábor gyűjteni egy elképzeléshez, akkor sok bizonytalankodó elmozdulása várható. Körünkben természetes minden új felvetés, ha az a jézusi fejlődésünk szolgálatát hivatott szolgálni.

A Bokorhoz tartozás kinek-kinek a vallomása alapján felmérhető. Tény, hogy a személyességig el nem jutó bokrosság nem jelent érdemi együvé tartozást. Az internetes, facebook-os kapcsolat legfeljebb lehetőség a testvérbarátságok kialakulásához, de még nem az. Mondhatom magam ide tartozónak és más is mondhatja magát annak, de ha nincs személyes kapcsolatunk, akkor ez inkább csak irányulás. Mások ide tartozni akarása is erre a személyességre épülhet. Ha barátommá lesz valaki, az szorosabb köteléket jelent a Bokorhoz, annak többi tagjához, a többi barátomhoz, mint ha az Ügy szép elvei és tagjainknak hír értékű tettei iránt érez rokonszenvet. Ha valaki fel akarja mérni ide tartozásának mélységét, erre kiválóan alkalmas a szociológiai ismérvek szempont rendszere: cél /külső és belső/, törvény, funkció, szerepkör, szankció,

szanktifikáció, köztulajdon. Egy-egy bokros kisközösség ezekre a szempontokra eléggé hasonló válaszokat ad.

Alapvető feszültség van az ideális mozgalmi élet szakmailag magas színvonalú ajánlásai és a konkrét bokros valóság emberi, egyéni lehetőségei között. Ilyen az ember: kereső-elszürkülő, lelkesülő-megfáradó, prófétai-hétköznapi, neki gyürkőző-megtorpanó, fiatal-öreg... és mindez a napi 24 óra, a biológiai adottságok függvényében. A valahova tartozás kötelez: a profi mozgalomhoz, a mozgalomnak megfelelő jogok és kötelezettségek rendelhetők. Az amatőr mozgalomhoz is megfogalmazódik az oda tartozás szükséges és elégséges szempont rendszere. A Bokorban ez mindössze?!/ annyi, hogy KIO tájékozódása legyen, bokros kisközösségekbe járjon, vegyen rész a közös dolgainkban és önmeghatározásunkkal értsen egyet, melynek az apostolkodás a kiemelt célja /lásd: bokorportal.hu/. Szellemi, lelki és karitatív életünkben való részvétel igen ajánlott, de rugalmasan értelmezett területek. Ezekre valóban nem lehet látványos kontraszt társadalmat, új világ megváltást építeni. Minőségi emberi életet, jézusi tájékozódású fejlődést, testvérbaráti kohéziót és apostoli küldetést viszont lehet reá építeni.

A megújulás radikalizmusa /radix = gyökerekhez visszatérés/ akkor indul el, mikor a valós szintet ki-ki felméri és testvérbarátai között közzé teszi. Ugyanakkor átgondolja és közzé teszi a tovább lépés számára megfogalmazható irányát. A sok szubjektív vallomás fel fog mutatni nagy hasonlóságokat és nagy eltéréseket. A személyes megújulásra segítő hasonlóságok együtt működésre fogják serkenteni a hasonlóan vélekedőket. A megújuló sejtekből megújuló szervek, szervrendszerek, szervezet... Bokor születik: kisközösségek jézusi tájékozódású hálózata, morális megújulási mozgalma. Nem több, de nem is kevesebb. Elég ez? Nekem ma és most, igen.

2014. november

GARAY ANDRÁS

KAIFÁS IMÁJA

Ó Örökkévaló! Ez ünnepi estén szólítalak meg Téged - mint a zsidó nép főpapja - hogy köszönetet mondjak. Köszönetet, hogy a mi Istenünk vagy. Hogy bennünket választottál és mi Tégedet. Hogy kihoztál bennünket az egyiptomi szolgaságból és nekünk adtad ezt a földet. Vezetted a zoltárosok íróvesszejét, lendítetted Dávid parittyáját. Belőled vett bátorságot Judit és az oroszánok barlangjában Dániel. Te a Mi Istenünk vagy és mi a Te néped vagyunk.

És lásd felépítettük a templomot a Te dicsőségedre, ahol lakozhatsz. Ez az épület vetekszik a római Jupiter templommal, Efezosz Artemisz szentélyével, Alexandria palotáival. Van-e más Istennek ilyen lakhelye! Áldásoddal élünk és kérlek újítsd meg az áldásodat. Ámen – Úgy legyen.

És itt van most az ünnepre készülve kétszáz ezer zarándok. A templom kincstár tele, hajóink nem férnek be már a kikötőkbe, tele vannak a zarándokszállások. És itt az ünnep, az újra és újra egymásra találás ünnepe, az emlékezésé, a Peszah- a Húsvét- ünnepe.

A Római Birodalom összes városában milliószám élnek zsidó testvéreink. A mi hajóinkon viszik a búzát Egyiptomból Rómába, mi szállítjuk az érceket Britanniából, mi adunk kölcsön a császárnak, hogy a birodalom növekedjen. Pénzügyeket intézünk, zsinagógákat építünk, dolgozunk. Mi a Te néped, gyarapodunk, gazdagodunk és most végre ünnepelek.

De egy gondot is eléd kell tárnom. Nem anyagi természetű, vagy vallási, csak egy emberről van szó. És ez az én nagy gondom: Jézus. Jézus, aki azt mondja magáról: ő a Messiás és lerombolja, majd harmadnapra felépíti a templomot. A Te templomodat.

A mi népünk az első a nemzetek között, aki egyedül méltó arra, hogy uralkodjék a világ felett. De itt vannak rómaiak, kik rajtunk uralkodnak és várjuk a Messiást, ki megszabadítja népét tőlük.

De itt ez a Jézus és döntenem kell. 17 éve vezetem ezt a népet. Igaz itt van egy király, az idumeus Heródes, de mindenki tudja, ő nem a Te népedből

való. Érzem népem minden rezdülését, vágyát, óhaját, imáját, gondját és örömét. Naponta hozok döntéseket. Ismerem a Tórát, a szent könyveket, a hellenista kultúrát, az ország és egyházvezetés minden praktikáját. De ez a Jézus, kifog rajtam. Mit tegyek Ó Örökkévaló?

Miért oly nehéz nekem ez a döntés? Mert Jézus, Jézus a barátom. 33 éve még gyermek voltam mikor hallottam apáméktól, hogy bölcsök tudakolódtak a Messiás születése felől. Ott álltam a templom oszlopcarnokában mikor 12 évesen tanított. Úgy beszélt, mint akinek hatalma van. Aztán később együtt ültünk Gamáliel, a nagy tanító lábánál. Beszéltünk, vitatkoztunk, szívtuk magunkba a tudást, beszéltünk népünk sorsáról, az Istennek tetsző életről. Jézus mindig azt képviselte: Az Örökkévaló mindenkié. És, hogy Isten a szeretet Mert, ha mindenkié, nem lehet más, mint szeretet. És nekünk osztozó, szelíd, szolgáló életet kell élnünk. És a zsidóknak ebben példát kell adni, ez az ő küldetésük.

Nagyon nem értettünk egyet. Elválltak útjaink. Ő pedig már három éve járja az országot, prédikál, gyógyít, halottakat támaszt fel. És most pár napja bevonult- ahogy Zakariásnál is olvassuk – számarháton a Szent városodba. Minden arra utal, hogy a profécia beteljesedett az ő életében. Hogy Ő a Messiás.

De egy Messiás mondhatja-e azt, hogy a szelídek öröklék a földet. Mikor azt látjuk, hogy a fegyverek uralkodnak és ha nem tudjuk megvédeni magunkat semmivé leszünk. Hogyan üzzük így ki a rómaiakat? Hogyan lehetünk így az első nép, a nemzetek között? Biztathat-e egy Messiás az osztozásra, mikor a pénzen tudjuk biztosítani uralmunkat, holnapunkat? A pénzen építettük fel a templomot is és a pénz jelenti a nemzet holnapjának reményét.

A szelídségnek, az osztozásnak, az adásnak semmi értelme sincs, ha nemzetben, jövőben gondolkodunk. Pacifikáljuk a nemzetet, mikor küldetésünk van a világban? Mikor ellenségek vesznek körül? No nem, ilyet lehet, hogy Jézus kíván tőlünk, de a Messiás nem kívánhat.

De Gamáliel lábánál ült még valaki. Ugyan több százan ültünk ott, de mindenki tudta csak hárman számítottunk. Csak hármunknak volt koncepciója. Jézus, egy fiatal fiú Tarsuszból és én. Különbözőek voltunk, mégis jó barátok. Saul azt mondta: csak akkor lehet szelídek lenni, csak akkor lehet osztozni, ha mindenki ezt csinálja. Ha mindenki osztozik, ad és szelíd

– ennek csak együtt van értelme. Mert, ha mi - mint Jézus mondja - elkezdünk osztozni vagy szelídek lenni, más ezt gyöngeségnek találja.

Nem magunkat kell pacifikálni, hanem az egész Római Birodalmat. És volt is rá koncepciója. Ismerte a Birodalmat. Családja generációk óta sátrakat szőtt a légióknak, római polgárjogot is kaptak ezért.

Saul az mondta: népünk ott van a birodalom minden szegletében. Zsinagógánk, kereskedelmünk behálózza az egész birodalmat. A vallásunkat át kell alakítani, alkalmazkodnunk kell a Birodalom és főleg a katonák hitéhez. Mert a katonákat kell elsősorban pacifikálni. Ők meghaló és feltámadó Istenekben hisznek. Ott vannak az Efezosi ünnepeken, hol a leszúrt bikák vére alatt mossák önkívületi állapotban tisztára magukat. Babilonban tavaszi napünnepen az Isten és a kiválasztott papnő nászából születik meg az új király. Egyiptomban a beavatásokon alászállnak a poklokra és újra visszatérnek. Nagyon eredeti ez a Saul, és milyen művelt. Nem olyan rugalmatlan, mint Jézus.

De én tudom véneink nem fognak változtatni. A Nagytanácsban nincs ennek esélye. Jézus és Saul elképzelése is visszapattan róluk. Minden marad a régi. És miért ne maradjon minden a régi? Az több ezer éve összetartja már ezt a népet, a kiválasztottat.

Hiszen, Ó Örökkévaló Te sem változol. Az vagy ma, ami Tegnap voltál és Holnap is az leszel.

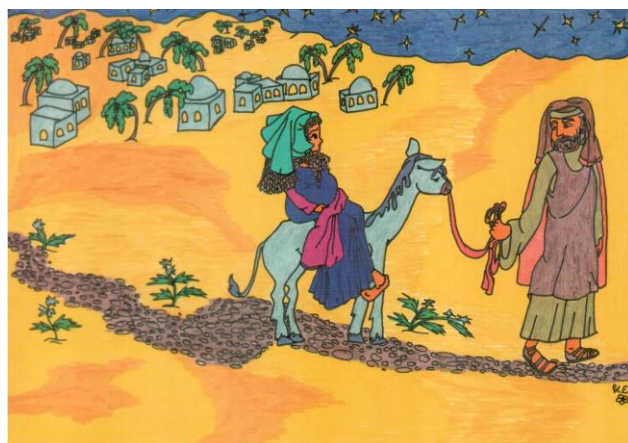
Igen ez így van. És így lesz, ameddig világ a világ.

Így Jézus vállalhatatlan. Sőt veszélyes is. Itt van az ünnepen kétszáz ezer ember. Csak nem fog beszélni, lázítani, templomot rombolni? Nem, nem ebből elég volt. Döntöttem: meg kell hálnia! Jobb egy embernek meghálnia, mint egy népnek.

A többi már Pilátus és a katonák dolga. Küldöm az őrséget, azt mondják már a Getszemáni- kertben van. Itt az idő!

Ó örökkévaló ! Milyen ügyeink is vannak, a Te ügyeidhez képest! Szégyellhetem magamat. Emberiek a mi ügyeink. Nagyon emberiek. De nekünk fel kell emelkednünk Hozzád. Ez a mi a dolgunk. Áldj meg kérünk minket! Itt a széder-est, az emlékezés, az ünnep.

Ámen, úgy legyen!

MERZA JÓZSEF

SZÁRNYASOLTÁR

Az oltár táblái még zárva vannak. Álljunk szembe velük és énekeljünk el egy hagyományos pünkösdi éneket.

*Ó, alkotó Lélek, jövel
És szívünk, lelkünk töltsed el.
Te alkotád a szíveket,
Hozd nekik bő kegyelmedet.*

*Kit úgy hívunk: Vigasztaló,
Kit ad nekünk az Alkotó,
Te élő forrás, égi láng,
Szent kenet égből, szállj le ránk.*

Illő, hogy így kezdjük gondolkodásunkat, hiszen ezek a sorok és ez a dallam hozott el minket máig a hitben. Maradjunk még egy kicsit csendben, majd lépünk az oltárhoz és tárjuk ki a szárnyait.

A bal oldali szárnyon az apostolok alakját látjuk. Viharos időket átélt emberek néznek ránk. Három év vándorlás, tanulás, értetlenkedés, veszélyek, öröm és csüggedés után meg kellett érni a Mester halálát, újra megjelenését, majd eltávozását. Egyedül maradtak. Csak a remény maradt. Aztán kigyulladtak a pünkösdi lángok és új erőt, tudást éreztek magukban. Meg tudtak szólalni, hirdetni a Jézussal történeteket. Bizonyosság volt bennük, hogy az ígért Messiás küldöttei. Tanúi voltak az eseményeknek, együtt a Szentlélekkel. A Lélek beszélt Péternek, a Lélek szólalt meg Istvánból. Összegyűltek és imádkoztak a Szentlélekben. Közösséggé kovácsolta őket az elmúlt évek története. A közösség hite és a Lélek ereje nyilvánult meg akkor, amikor fontos kérdésekben kimondták, hogy döntésüket a Szentlélek és ők maguk egyaránt helyesnek tartják. Ők és a Szentlélek egyetértettek. Nagyon nagy dolog, csak a pünkösdi megrázkódtatás élménye indokolhatja azt, hogy így tudták, így érezték. Fordítsuk hát tekintetünket az elragadtatott apostolok csoportjára, akik odaadottságukban, Jézus iránti emlékezésükben és hűségükben feledni látszottak korábbi gyengeségeiket. Igen, ez az embert teljesen átfogó hivatás élménye, amelynek meg kell változtatni a világot. Indul Isten

Országá az apostolok által.

A középső szárnyon az apostoli király látható a kép közepén. A festő kompozíciós elgondolásától függ, hogy milyen kapcsolatba hozza a keresztény uralkodót az égiekkel. Lehet, hogy a király felnéz az égre és látja a Szent Háromságot, az agg Atyát, az erőpróbán sikeresen átesett, megdicsőült Fiút és a kettejük felett lebegő Galambot, amelynek szellemében kell kormányoznia a földön köré gyűlt alattvalókat: földműveseket, mesterembereket, klerikusokat és katonákat. Nem hiányozhat erről a képről a megvalósult Civitas Dei eszköztára: a megváltó kereszt, s a védelmező csatabárd. A művészettörténet tanulmányozása sokat segít nekünk abban, hogy lássuk: mi is a különböző korok elképzelése a jól berendezett keresztény államról. Lapozzunk végig albumokat és gyűjtsük össze a művészek által összehordott kellékeket. Nem részletezem, de talán az igaz hitért gyűjtött máglyák is megtalálhatók valahol.

Az ég és föld szövetségének ábrázolásában szerepe jut majd a dicső szenteknek is, elsősorban a Boldogságos Szűznek, akit szent Fia néha modortalanul utasított arra, hogy tartsa magát távol bizonyos megnyilvánulásoktól. Ennek ellenére, kénytelen elviselni, hogy a fegyveres testület tagjai óvják gyermeke bölcsőjét vagy sírját, s anyai képe alatt öljk meg bátor harcosok más anyák gyermekeit. El kell fogadnia, hogy neofita királyok nyujtsák át neki koronájukat mintegy biztosítékként a történelem viharaival szemben. Tördelheti a kezét, amikor az Őt egyként tisztelő országok urai és papjai tőle várják a harci diadalt. Nem, nem, ezt nem folytatom tovább, ha nincs ötletünk, látogassuk múzeumok képtárait.

De hol a Szentlélek? A kialakult szentségi gyakorlatban, a bérmlásban, ahová száműzték azok, akik kisajátították az emberek mindennapi lelkiismeretének formálását? Hivatalnokok menedzselik a Lélek ajándékait, miközben más, elvarázsolt lelkek körtáncot lejtenek abban a tudatban, hogy bírják magukban a szent szellem erejét, hatalmát. Hol a Lélek: a gitárzenében, vagy a templomok bolthajtásait lezáró galamb fölött? Még az is meglehet, hogy a nem-hívóknél, akik teljesítik az Ország törvényeit.

Már az oltár harmadik szárnyára kezdek tévedni. Mi is van ott? Elmondom. Egy kis fecskét láttok ott, amint betévedt egy ház szobájába. Fiatal, tapasztalatlan madár volt még, nem tudta, hogyan szabaduljon a fogságából. Szép reggel volt, hibátlan kék ég borult a tájra. Már három órakor megkezdődött a madarak kórusa. Egyesek a levegőt szeltek át, mások a fák, bokrok sűrűjéből hívták egymást. A sövény bokrain mókus ugrált, fekete rigó, fülemüle bujkált a levelek között. Még nem minden madár találta meg végleges helyét, nagyon szerettek volna kikötni egy istálló vagy kamra gerendáján, az agresszív verebek ugyanis folyton leverik a készülő fészkeket. A madarak is szeretnének valahol otthon lenni. Ez a fiatal fecske a szobát nézte ki. Az anyja aggódva keringett a konyha és a szoba között, de a kicsi

nem követte. Megpróbáltam az ablak felé terelni, de az utolsó pillanatban átszállt egy másik karnisra. Seprút nem vettem elő, a durva kényszerítés árt a szelíd léleknek. Tapasztalatlanul, nem érezte a levegő áramlását, ami a szabadság felé vezette volna. Igyekezetében az ablaküvegnek ütközött, megtévesztette a világ látszata. Méhek vagyunk az ablak üvegén – írta valahol Cesbron. Keressük a szabadságot, szabadulni szeretnénk a rabságból a végtelennek látszó világ felé. Nem tudjuk, merre menjünk, anyánk ott szálldos aggódva körülöttünk, nem követjük. Ügyetlenek vagyunk vagy buták. Hogyan leljünk az igaz útra? Ki segít?

Behajtom az oltár szárnyait és megállok a csukott lapokkal szemben. Hosszú idő telt el, Pünkösöd után jönnek az év napjai, az egykori Kiáradás után az évszázadok sora. Nézem a képeket, fontolgatom a történeteket. Nehéz feladatot kaptunk. A kedves Karácsony, a dicsőséges Húsvét után egyedül maradtunk, s lelkünkbe hajolva próbáljuk felidézni a Jótanács Lelkét, az Ügyvéd bátorító hangját, mert ez az egyetlen jelenkori társunk a mindennapokban. Velem van, nem hagy el, mégha időnkint megválnék is tőle. Nem lehet. Ott van az örömben, a bánatomban, tépelődéseimben. Megkérdem: valóban Ő az? A megígért társunk, a Lélek? Tényleg?

2008. május

Szilágyi Domokos:

Karácsony

*A puha hóban, csillagokban,
Az ünnepi foszlós kalácson,
Láthatatlanul ott a jel,
Hogy itt van újra a KARÁCSONY.*

*Mint szomjazónak a pohár víz,
Úgy kell mindig e kis melegség,
Hisz arra született az ember,
Hogy szeressen és szeressék,*

*S hogy ne a hóban, csillagokban,
Ne ünnepi foszlós kalácson,
Ne díszített fákön, hanem
A szívekben legyen KARÁCSONY*

KIRÁLY IGNÁCZ

PRÓFÉTAI SZEREPÜNKRŐL

- 1./ Személyes prófétai küldetés /kiválasztottsági és küldöttségi élmény/ mellett felvesszük-e a bokros, testületi, próféta-iskolai küldetésünket is ? Meggondolandó, mert a történelmi tapasztalat szerint a mozgalmi próféta-ságból születtek a tévedhetetlenségi öntudatok /egyházak/ és a mindenkori hatalmat kiszolgáló intézmények.
- 2./ Személyes istenkapcsolatra /fejlődésre hivatott lelkiismeretre/ épül minden prófétainak nevezhető megnyilvánulás: szó, tett. Ügybuzgalom, szervezeti küldöttség önmagában is lehet próféta-ság ?
- 3./ A próféta önmagával kemény, radikálisan önkritikus. Belső küzdelme, jóra való törekvése hitelesíti megnyilatkozásait.
- 4./ A próféta alap állása a nyitottság minden kapcsolatában: Istene, testvérbarátai, felebarátai és a teremtett világ valamint az események iránt.
- 5./ A próféta lelkiismereti hangjához keményen hű, ugyanakkor fejlődésének lehetőségeit szem előtt tartja. Meggyőződésétől eltántorítani kegyes /vallásos/ és érzelmes /szívre ható/ eszközökkel nem engedi magát.
- 6./ A próféta vallás és társadalom kritikus. A kicsik, szegények és kiszolgáltatottak szószólója.
- 7./ A próféta érték ítéletet képvisel: a bűnt bűnnek mondja, az erényt erénynek hirdeti. Szavai a jézusi „igen, igen...nem, nem” alapján egyszerűek, közérthetőek.
- 8./ A próféta Isten Országának konkrét és személyre szóló küldöttje. Az itt és most tenni valókra szólít. Személyes kapcsolatokra építi munkálkodását.
- 9./ A próféta saját prófétai tettekkel igyekszik mehökkentő, felrázó jellé lenni környezetében. Amit hirdet, abban elől jár, jó példa.
- 10./ A próféta saját sorsán igyekszik felmérni küldetésének Istene szerinti tisztaságát. Üldözések, elmarasztalások emberi reakciói, valamint kitérítések, méltatások emberi megnyilvánulásai nem befolyásolják Jézusi tájékozódású hűségét.

HABOS LÁSZLÓ

SZABAD LÉLEKKEL

*„Nem létezik a Földön oly hatalom, mely rácsok közé
kényszeríthetné lelkem, ha azt én nem akarom.”
(Részlet a Száll a lelkem című versből)*

A kultúrteremben levő szekrény hátfalában levő résbe volt eldugva egy szétszedett Bibliából a Máté evangéliuma. Elővételéhez segítségre volt szükségem. Amikor nem találtam testvéreimet, hogy segítségül hívjam őket e művelet végrehajtásához, Tanú barátaimhoz fordultam. Zoli „unokatesóm” mindig örömmel segített, vállalva a kockázatot, persze ez a fajta segítségnyújtás kölcsönös volt. Talán ezek a kis akciók is segítettek abban, hogy baráti vált kapcsolatom ezzel az emberrel. A szerzett örömök egyike volt számomra a Biblia olvasása. Fontos kapaszkodóvá vált a mindennapok megélésében.

* * *

Mint minden tehenészeti telepen dolgozó elítéltet, engem is elvittek tüdőszűrésre. A közismert rabszállító busz megállt a fehérvári Rendelőintézet előtt. Lassan telt az idő, miközben az őr kettesével bilincselve vitte a betegeket a különböző vizsgálatokra, kezelésekre. Időnként kellemetlen megjegyzéseket tettek ránk a járókelők, ökleikkel ütögetve a busz tejüveg ablakait. Végre a nevemet hallottam. Kilépve a rácsos ajtón, a smasszer egy fiatal, vagány sráchoz bilincselte. Miután beléptünk a rendelőintézet épületébe, a társam szólt, hogy szeretne a mellékhelységbe menni. Mivel én is szükségét éreztem, az őr kénytelen volt megszabadítani kezeinket a bilincstől, s mi beléptünk a férfi illemhely ajtaján. Megdöbbenésemre a helyiség másodpercek alatt üres lett. Még aki éppen hogy elkezdte műveletét, befejezetlenül hagyta abba és kisietett. Társam megjegyezte, hogy mi lenne, ha kilépne az ablakon? Nem voltam vevő fanyar humorára. Miután újra kattant kezemen a bilincs, a megvető tekintetek kereszttüzeiben haladtunk az épület folyosóján. Akeresett ajtó elé érve felpillantottam, Egy ott tartózkodó hölgy hirtelen szorososan magához ölelte gyermekét és rettegve tekintett ránk. Egy fiatal és feltűnően csinos nővér jelent meg az ajtóban. Akadozó hangon szólított a vizsgálatra. Elhaladva mellette hosszasan néztem, és megdöbönt csodálkozást véltem felfedezni szép szemeiből. Miközben vetkőztem, halk suttogást hallottam a nővér és a doktornő között. Amikor kiléptem a gépből, a doktornő

- aki jelmez nélkül játszhatta volna el Jancsi és Juliska meséjének negatív szereplőjét - bűncselekményem után érdeklődött. Idegesített a megvetés, az emberi mivoltom ilyen irányú elvesztése ennek a nőnek a szemében, ezért magam sem tudom, hogy miért, de azt feleltem, hogy: „súlyos testi sértés”, és megpróbáltam szigorúan tekinteni a meghökkent lányra. A buszon sokáig mosolyogtam magamon.

Az egyik alkalommal, amikor szomjunkat kívántuk oltani Janival a kisborjúknak szánt tejből, lebuktunk, vagyis belefutottunk a főtörzsörmesterbe. A „mi dolgunk van itt?” kérdésre adott „nézegetjük a bocikat” feleletünk hallatán, mosolyogva elzavart minket. Rendes ember volt a főtörzs. Igazi tehenészeti szakemberként élt és dolgozott. A tény, hogy fegyveres testületi tag, különösebben nem jelentett neki semmit. Beosztott kollégaként bánt velünk, nem élt a megalázó felsőbbrendűség hatalmával, mint oly sokan kollégái közül. Időközben elkészült a „szabadon mozgó” igazolványom és így külső takarmányos lettem. Kíséret nélkül mozoghattam, mivel nem tartottak szökési kísérletemtől. Az első időszakban mint trágyaszarvas kezelő tevékenykedtem. Egy Jehova tanúja fiúval kellett a pótkocsikról szarvasba rakni a trágyát. Naponta öt-hat kocsihoz hoztak ki, egyenként nagyjából harmincmázsányi mennyiséget. Kellemesnek nem volt nevezhető, de karizomfejlesztésnek tökéletesen megfelelt ez a munka. Ami jónak volt mondható az az, hogy nyugalom volt körülöttünk. Rengeteget beszélgettünk, eleinte főleg a Jehova tanú vallás abc-jét ismertette meg velem R. Józsi. Valamiért fejébe vette, hogy megnyer engem az „igaz” hitnek, és rendíthetetlennek bizonyult e cél elérése érdekében. Furcsa világ tárult fel lassacskán előttem. Érdekesnek volt mondható, mármint ami az elméleti hitvallásukat illeti. Nagyon körülírt és szigorú szabályok közé kényszerített életvitelnek tűnt. Nem ilyennek gondolom Istent, ahogy felrajzolta nekem ez a srác. A jövőkép is oly idegennek tűnt számomra, hiába próbálta bibliai idézetekkel alátámasztani hitük elképzeléseit. Lelkesedése szimpatikussá vált, bibliai ismeretei is. Kapásból mondta, szóról szóra az evangéliumi idézeteket a pontos versek helyeivel. A hetek múltán sem csökkent lelkesedése. Annak ellenére sem, hogy szinte minden beszélgetésünk patthelyzettel ért véget. Mindketten keményen kitartottunk felfedezett és elfogadott hittételeink igazságában. Nem értette, miért nem fogadom el a többszörösen is alátámasztott - számára oly egyértelmű - igazságokat. Minden igyekezete ellenére sem tudtam elfogadni a háromságtanról, a vérről, és a megváltásról szóló tanításukat.

Az egyik alkalommal hipist tartottak a telepen a smasszerek. Az egyik Tanú srác félelmében társa csizmájába dugta a nála levő tiltott irodalmat. Ő megúsza, de hittársa nem. Máskor, nagyobb verekedések alkalmával inkább verő, mint megvert

alanyai volt a Tanúk egynémelyike. Ezekből arra következtettem, hogy nem az erőszakmentességük miatt vannak itt ezek a fiatalok. Kérdőre is vontam „tanáromat”. Jóska elmagyarázta, hogy a Tanúk majd Jézus katonáiként fognak tevékenykedni az armageddoni időszakban, s ezért nem lehetnek a földi hatalmaknak katonái. Közben elérkezett a Húsvét. Igazán nagyszerű volt, hogy sokat tudtam olvasgatni a Bibliát, mivel így könnyebben ment a ráhangolódás a Nagyhétre. Közös beszélgetéseinknél is jól körüljártuk az ünnepkör számunkra fontos üzenetét. Egymást erősítgetve terveztük feladatainkat az elkövetkező idősakra. Nagyon jó volt így együtt, egymásért lenni.

* * *

Kaptam egy kedves lapot, bizonyos Éva néni „nagynénemtől”. A következő sorok álltak a lapon: „Virágban áll a rét, virágos úton át valaki jön Feléd és hozza ezt a szép csokrot, ha nem is valóságban, de legalább e képen. A szép május kezdetén, ha egyelőre még hideg is van, de meleg szeretettel gondol Rád és ölel nagynénéd: Éva néni”. Igazán nagy örömet szerzett ismeretlenül is a biztató szavaival. Mély tiszteletet és szeretetet éreztem, amikor megtudtam Gábortól, hogy ez a kedves apáca testvér sok kemény évet töltött a kommunista rezsim börtöneiben hitéért való kiállása miatt. Pár nappal később Barnabástól is kaptam egy képeslapot, melyen ez volt olvasható: „Remélem, tetszik a kép! (Egy vízilovat ábrázolt, melyre odaírta, hogy „ez is tehén”). A tanácsodat megfogadtam, most időm is van rá, így sokat >olvasom< üdv Barna”. Ennyi nekem bőven elég volt, hogy egy pár napig jó legyen a közérzetem. Elgondolkodtam volt rabtársamról. Mennyire „rámásztak” a Tanúk! Sokszor láttam őt két Tanú srác között pipázgatva sétálni a börtönudvaron. Megismertették őt az „igazsággal”, mely nem nagyon rendítette meg. Igazán közel kerültünk egymáshoz, gyakori beszélgetéseink alkalmával olyan „titkait” osztotta meg velem, melyek valószínűleg felesége előtt sem voltak ismertek. Nem akartam én meggyőzni semmiről, még csak elfogadtatni sem semmit hitemből. Megláthatta, amit látni akart, és hogy ez elindított benne valamit, ez ajándék lett számomra...

* * *

Ezekben a napokban a Belügyminisztérium III/II csoportfőnöksége jelentést tett a Miniszter elvtársnak az ellenséges hírszerző és elhárító tevékenységről. A szigorúan titkos és különösen fontos jelentés így szólt: „Madridi nagykövetségünk jelentette a Külügyminisztériumnak, hogy f. hó 16-án este a követség épülete előtt néhány fiatalember rövid tüntetést rendezett. Felíratos tábláikon követelték Habos László szabadon bocsátását, aki jelenleg katonai szolgálat megtagadása miatt kiszabott börtönbüntetését tölti. A követség egyik munkatársán keresztül levelet akartak eljuttatni a nagykövethez. A sikertelen kísérlet után

eltávoztak. A madridi rendőrség aznap este mintegy 15 rendőrrel biztosította a követség épületét.”

* * *

A könyvvásáron rábukkantam egy érdekes könyvre a Néma Barát megszólal címet viselő kötetre. A karthauzi Barát beszédeit tartalmazta a könyv. Gyakorlatilag egy régies nyelvezetű Bibliát tarthattam legálisan a szekrényemben, és délutáni, esti olvasásaimkor a kezemben.

* * *

Elérkezett a takarmánybegyűjtés ideje, s így kikerültem a lucernaföldre néhány elítélttársammal. A learatott lucernát kellett egy nagy kocsira felvillázní. Ez jó feladatnak bizonyult. Igen messze voltunk a börtöntől, szinte csak egy ugrásra a Velencei-tótól. Vágyainkban megmártóztunk egy kicsit a hús vízében. Valamelyest vadregényes is volt ez a lucernás. A gép zúgására felébredtek az őzek és keceses szökdeléssel igyekeztek az erdőbe. Máskor foglyok röppentek fel az odaérkezésünk zajára, és díszes fácánkakasokban is gyönyörködhettem olykor. Jó volt csak úgy heverészni, és magunkba szívni ezt a kellemes levegőt a sokszagú illatával. Egyik alkalommal, mikor még erősen sütött a Nap és bőven ontotta melegét, magyarul szinte elviselhetetlenül meleg volt, miután megraktuk lucernával a masinát és az elgurult, elcsaltam társaimat a fák alá az árnyékba. Kisvártatva lódobogásra lettünk figyelmesek, felálltam és egy rémült tekintetű smasszert láttam magam előtt prűszkölő lován. Mikor megnyugodott, hogy nem „vesztünk” el, kérdőre vont. Válaszképpen felvilágosítottam, ha nem akar orvost hívni napszúrásunk miatt, akkor engedje, hogy itt hűsölhessünk. Intézkedése nyomán kiszállítottak nekünk ivóvizet.

Sajnos a tehenészetnél nincsenek hétvégék, a tehenek szombaton és vasárnap is éhesek, no meg tisztálkodniuk is kell, vagyis igénylik, hogy eltávolítsuk alóluk a trágyát, így nekem is dolgoznom kellett ezeken a napokon. Ez annyiból volt rossz, hogy nem tudtam együtt lenni testvéreimmel a hétfégi találkozókon, vagyis nem mindegyiken. Rendes volt a munkabeosztást végző vezető. Megpróbálta úgy rendezni, hogy minél kevesebbet kelljen hétvégén dolgoznom. Mivel a smasszerek nem ismerték a különböző felekezeti hittételi szabályokat, így engem kinevezett ez az elítélt „szombatistának”. Ennek köszönhetően legalább egy nap a hétfégéből „szabaddá” vált. A vasárnapi munkavégzésem után a szabadnapjaimat hétköznapiakon kaptam meg, s olykor nyugodtan tudtam tanulni a szinte üres cellában. Azért csak olykor, mert többnyire akadt körletmunka. A körletmunkát irányító ügyeletes a szabadnaposok listájából hivatott annyi elítéltet a munkavégzésre, amennyire elképzelése szerint szükség volt. Bosszantott, hogy az elvileg pihenésre szánt időmet társadalmi munkával kell töltenem. Időnként, nevem - a

hangosbeszélőn történő - hallatán feltűnés nélkül beosonhattam a könyvtárba. Oda elvileg nem hallatszott a hangszóró hangja, s ha nem árultak el, akkor nyugodtan olvasgathattam szinte egész délelőtt.

* * *

A beszélők, amelyekre szüleim és testvéreim jöttek, kezdtek jól sikerülni. Az idő nagy doktor. Képes enyhíteni a fájdalmakat, valamelyest gyógyítani a sebeket. A csendes beletörődés irányába haladt kapcsolatom a családommal, s ez jó érzéssel töltött el. Érdekes dolgokról beszéltek egyik alkalommal szüleim. Őket megzavarták az események, de rám nyugtatóan hatottak. Közösségük, melyben aktív szerepet vállaltak az ügyekben - mármint a katonai szolgálat teljesíthetőségének kérdésében -, két részre szakadt. A társaság egyik fele mellettem, míg másik fele ellenem tört pálcát. Részt vettek ugyanakkor szüleim egy központi lelkigyakorlaton mint egyházközségi hívek. Ott a papok egy része a szószékről igen keményen bírálta minket - mármint a BKV tagjait -, kérve a jelenlevőket, hogy imáikkal segítsenek e megtévelyedett ifjakon a nyájhoz való visszatérésükhöz. Ugyanakkor a délutáni csendben, a templomkertben egyikük odalépett édesanyám mellé, hogy megerősítse őt fia és barátainak helyes cselekedtében.

* * *

Akadott olyan éjszaka, hogy különös zajra ébredtünk. A felrúgott csikkartó a folyosó kövére puffanásának és tovább gurulásának zaja riasztotta az alvó elítélteket. Időnként az éjszakai tivornyákon résztvevő smasszerek egyike, másika erőteljesen duzzadóan belátogatott az épületekbe hatalmát fitogtatni.

A kerítésen kívül építési munkálatok kezdődtek. Gyorsan terjedt a hír szájról szájra, hogy bővítik a börtönt. Egy újabb (a hatos) épület alapjait ásatták. Természetesen rabok építettek új otthont maguknak, illetve a jövő elítélteji számára.

A tehenészeti telepen is gyorsan terjedt egy hír, hogy valamely munkáltató egyszerűen eladott egy traktort. Felbosszantotta néhány elítélteket a tény, hogy a smasszereknek mindent szabad. Érdekes volt látni, tudni, hogy a fegyőröket, a civil munkásokat is mennyire érdekelte a rabok élete, a börtönön belüli sorsuk alakulása. Persze az információcsere oda-vissza működött, s így az elítéltek is tudomást szereztek szinte minden disznóságról, amit a másik oldalon elkövettek.

* * *

Hangosan bődült a traktor motorja, miután - kellemes munkát kívánva - rálépett a gázpedálra a traktoros srác, itt hagyva nekem egy újabb pótkocsit jól megpakolva az illatozó trágyával. Szeretett felgyorsítani, egy kicsit manőverezni gépével ezen a trágyaszarvastól védett szakaszon. Felmásztam a pótkocsin levő trágyakupac tetejére és elkezdtem a szarvas tetejére villázni a trágyát.

Időnként megálltam, és letöröltem homlokomról az izzadságcseppeket (karommal) és szétnéztem. Szerettem nézni a szemem előtt elterülő tájat. Valamiféle szabadságérzetet sugallt a hatalmas szántóföld és a mögötte kezdődő erdő látványa. Hosszú hónapok óta látom nap mint nap ezt a tájat. Nem vált unalmassá, ahogyan az ég kékje sem. Érdekes az ég színének változatossága. Néhány óra alatt is mennyit változik! Felhők jönnek, mennek, hol gyorsan haladnak, hol alig mozdulnak. Jól esik nézni e látható mindenséget, megfigyelni a részleteket és elgondolkodni a teremtés nagyszerűségén. Jó hallani ezt a fém hangot - a villa nekikoccan a plató fémlemezének -, leértem az aljáig. Ilyenkor gyorsan dobálom a trágyát, kialakítva lábaimnak a helyet. Ez egyfajta állomás, igaz, nehezebb lejjebből felfelé villázni, de jó a tudat, hogy haladok a munkával. A Nap járását figyelve, illetve az elvégzett munka mennyiségéből is nagyjából tudom, mennyi idő telt el a munkaidőből. Gondolataim messze járnak. Ha nem irányítom őket, akkor a végtelenbe szállnak. Időnként az olvasott könyvek szereplőivel egygyé válva kalandozok az adott kor valóságában. Julianus barátként, máskor Józsefként a fáraó udvarában. Siettetném ilyenkor az idő múlását, hogy minél előbb kezembem tarthassam a könyvet, hogy követhessem hőseim életét. Máskor a tervezett jövőmben teszek erőtlenné utazást. Kiürült a kocsis. A Nap is, a gyomrom is jelzi, indulhatok ez ebédlőnek kialakított épület irányába - vállamra téve hű vasvillámat. Jó kedvet ad, ha ehető, pláne ha még jóízű is az étel. Jól esik ilyenkor leheverni társaim mellé a gyepre, nézni az eget, hagyva, hogy a Napnak sugara csiklandozza szememet. Avisszafelé vezető utam a fejtető mellett halad, lassan bandukolok, nézve az ajtót. Bekukucskállok - ha nincs „veszély” -, Jani átnyújt egy hatalmas poharat csurig töltve finom tejjel. Nehézkesen mászok fel a következő pótkocsira, még lötyög a tej a hasamban. Némi nyújtózkodás után nekilátok a villázásnak, és szabadjára engedem gondolataimat.

* * *

A nevelőtisztek feladatköréhez tartozott elvileg a rájuk bízott elítéltállomány rendszeres kulturális foglalkoztatása. A gyakorlatban ilyen jellegű foglalkozás nem létezett. Időnként nem lehetett a rendszerességet nyomon követni, de kulturális foglalkozás címen a IV-V. épület focimeccset játszott. Ez itt a kerítésen belül olyan volt, mint a kerítésen kívül, mondjuk az Újpest-Frادي. Presztízsz meccsnek számított. Kielezett, kemény, olykor durva, sportszerűtlen küzdelem, fegyőri statisztálás mellett.

Kivezényeltek mindenkit az ebédlő épületébe, hogy megtartsák az évenkénti, esedékes öntevékeny szervezeti vezetőségi választást. Mindez a kifelé mutatott jó börtönkép érdekében történt. Demokratikus választásról, amiről a hivatalos jelentés szólt, szó sem lehetett. Aparancsnok már régen eldöntötte, hogy melyik tisztséget melyik megdolgozott, vagy megvett embere

tölti majd be. Bevallom, nem érdekelt ez a színjáték, mert nem rólunk és értünk történt mindez, hanem ellenünk. Az új tisztségviselő jelöltek nem ismertük. Bemutakozó beszédükben igyekeztek megnyerni az elítéltek bizalmát, de a Jóisten sem tudhatta, hogy holnap melyikünket juttatja fogdára elnyert funkciója áldásos tevékenysége során. A jelöltek bemutatása után lehetett szavazni, vagyis ellenszavazatot leadni. A mellettem ülő lovász kedvenc lovának nevét írta a papírra. Nyugodtan leírhattam volna Hófehérke bármely törpéjének a nevét is a lapra, mivel valószínűleg el sem olvasták a leírtakat. A jelöltek természetesen nyertek, az elítéltek pedig boldogan siettek zárkáikba cigarettázni, kávézni, televíziót nézni.

Időnként a lovászok is a trágyaszarvasra dobálták pótkocsijuk tartalmát. Karcsi, az egyik lovászfű villázott mellettem, amikor két fiatal ellovagolt előttünk. Karcsi erotikus megjegyzést tett a fiatal, csinos lányra. A smasszer szülők fiainak udvarlásának lehetünk statisztált tanúi ilyenkor. Ameddig elítélt társam a testi örömök utáni vágyának adott hangot, addig én lovaglási vágyaimnak. Lemásztam a szarvas tetejéről, és megsimogattam Mancit, az igába fogott kancát. Miután összebarátkoztam a jószággal, ráültem a hátára. A sokat megélt állat némán megtűrt magán, amíg üres nem lett a mögötte levő kocsi.

A börtön számára igen jövedelmező tevékenységet jelentett évről-évre a tök feldolgozása. Megalakították a töküzetet. Különböző munkahelyekről hozták össze a kívánt létszámot. A tehenészetből többünket irányítottak ebbe az új munkabrigádba. Nem sokat tudtam magáról a tökfeldolgozásról, az igazat megvallva nem is érdekelt, mivel nem szerettem ezt a zöldséget.

Egy kicsit késett az érés, így kapáltattak velünk. Miután rájöttek, hogy több kárt okozunk a tökföldön, mint hasznot, a testületi konyhakertbe vezényeltek munkálkodni. Itt viszont lelegettük az ehető zöldségeket, ezért a bekötőtűt galagonya írtását bízták ránk, és sűrűn fohászkodtak, hogy „Erjen meg már az az átkozott tök!” Ez a munka elfogadható volt, mivel a ránk felügyelő smasszert sem érdekelte különösebben a teljesítmény. Sem a mennyiség, sem a minőség nem volt fontos senki számára. Dolgozzanak az elítéltek, ez volt a lényeg. S mi nyirbáltuk a galagonya ágait és hallgattuk cigány rabtársaink népcsoportjainak hagyományait és napjainkban megélt életformáit. Érdekes világ tárult fel előttem a cigány társadalomról, szokásaikról, életükről.

Miután a szakemberek érettnek minősítették a zöldséget, megindulhatott a feldolgozása. Az agronómus a gyengébbek kedvéért többször is részletesen elmagyarázott minden munkafázist. Magunkra vettük a fehér munkaruházatot, és (csak úgy darabra) szétosztottak minket a futószalagok mögé. Nekem a tökmosási fázisban kellett munkálkodnom. Egy csúszdán érkeztek a méretes tökök egy medencébe, ahol súrolókefével kellett megtisztítanom a zöldséget, utána egy gyorsan forgó körfűrész segítségével levágtam a tök

szárait, s a futószalagra helyeztem. A szalagon továbbshant a tök és szorgos kezek nyomán felcímkézett zacskókban, mint gyalult tök termék került a hatalmas hűtőkamionba. Napi nyolc óra, hatszor egy héten, váltott műszakban! Rettenetes terrornak éltem meg mind fizikailag, mind lelkileg. Teljesen kifacsarva érkeztem ágyamhoz. Szó szerint csak arra volt erőm, hogy felmászjak a fekhelyemre és szinte már aludtam is. Az éjszakás hetek még jobban megviseltek, a lámpa fényére igen hatalmas rajokban jöttek be a szúnyogok, és természetüknél fogva csíptek. Mivel mindkét kezemre szükségem volt a munkavégzésnél, akadálytalanul szívták a véretem. Reménytelenül sok és hatalmas tök termett abban az évben. A minél gyorsabb feldolgozás érdekében magasra emelték a normát. A rab munkaereje megvásárolható olyan egyszerű dolgokkal, mint a cigaretta. Nos, a még nagyobb teljesítmény elérése esetére heti két doboz cigaretta volt kifizetve. Ez megszállott munkavégzésre kényszerítette a csapatot. Jól kitalálták ezt az okosak, ismerték a rabok belső világát. Nem tudtam homokszem lenni a fogaskerekek között. Elnyomtak, rám akasztották kampóikat és húztak magukkal könyörtelenül.

Olyan jó volt megérezni testvéreim szeretetét. Sokszor arra ébredtem, hogy valaki ott áll az ágyamnál, hogy köszöntsön, és mondjon valami kedveset és erősítsen. Máskor, ha még aludtam, nem keltettek fel, hanem az ágyam szélére tettek valami kis apró ajándékot. A hétvégi találkozókat is hozzám igazították. Sosem talákoztam még ilyen odafigyelő szeretet megnyilvánulással.

A börtönviszonylatban annyi pozitívum volt, hogy békén hagytak, nem kellett társadalmi munkát végezni. A töküzet dolgozói az ötös épület felső szintjén voltak elhelyezve. M. hadnagy volt a nevelőtiszt, aki szó szerint szóba se állt velünk ittletünk három hónapja alatt. Igazából nem kívánt foglalkozni ezzel a nehezen kezelhető állománnyal. A fegyelmi sértésen ért társainknak természetesen kitöltötte a fegyelmi lapokat. Összezőrrenések, verekedések sajnos nem kerültek el a tizenhatos zárkat. Tartós élelmiszerek tárolására nem rendezkedhettem be, mivel „kedves” zárkatársaim addig kóstolgatták a „nehezebb” napokra félretett készletemet, amíg teljesen el nem fogyott.

Az egyik zárkatársam megkínált az éppen akkor kapott csomagjának finomságaiból. A töltött tyúk feldarabolásakor láttam a tölteléken a kis szabályos hatszögek rajzolatát. Nem kellett kérdezősködnöm, mivel érdekesen csillogó szemeiről és akadozó beszédéből rájöttem, hogy a kis mézes flakon tartalma pálinka lehetett. Beszélők után találkozhatott néha az ember „kiütött” rabtársakkal. A cukrászatban dolgozó feleség süteményei, vagy a túlságosan nehezzé lett narancs, banán - melybe alkoholt fecskendeztek - elfogyasztása után váltak néha kötekedővé és nehezen elviselhetővé zárkatársaim.

Nagyjából egy hónapja végeztem ezt az embertelen

munkát, amikor észrevettem, hogy a két kézfejem számos szemölcs éktelenkedik. Nem akartam orvoshoz fordulni, mivel nem bíztam a megfelelő szakellátásban, és kísérleti nyúllá sem kívántam válni a rabkórházban. Az egyik idősebb cellatársam tanácsára éjszaka pengével kivágtam kezeimről a szemölcsöket. Másnap persze nagyon fáj, mivel a tökszárok rendre kiszakították a gumikesztyűt, és a fertőtlenítőszeres, sáros víz csípte a sebeket. Sajnos, jó egy hét múlva újra ott virítottak a szemölcsök. Következő éjszaka újra elvégeztem magamon a kis műtétet. Ez alkalommal sikerrel jártam, mivel a sebek begyógyulása után végleg megszűnt a bőrproblémám.

Tökmunkás kollégám volt egy kubai fiú, Mendozának hívták. Súlyos testi sértés okozásáért ült. Egy felfedezés alkalmával a gumibotjával intézkedő rendőr ütéseit viszonzta. Miután a felbőszült „rend őre” lecígányozta, Mendosa keleti harcművészeti tudását alkalmazva elmagyarázta az intézkedő elvtársnak, hogy ő nem tagja a hazai kisebbségnek. A rendőr jóval több mint nyolc napon túli sérüléseket szenvedett. Rabtársunk kihasználta a „messziről jött ember azt mond, amit akar” közmondást, és ámulatba ejtő dzsungel-történetekkel szórakoztatta munkatársait, a futószalag mellett dolgozó munkásoknak járó ötperces szünetekben. Nagytmondó állításainak bizonyítására lazán lenyomott kétszáz fekvőtámaszt is.

A töküzemben csupán két Jehova tanúja dolgozott. Az elítéltek nagy része ellenszenvvel viseltetett a Tanúk iránt, s ez ezen a munkahelyen élesebben jelentkezett. Nagyon nem bírták a tesókat. Bigottságuk, konformista magatartásuk, felsőbbrendűségi érzésük komoly ellenszenvet váltott ki a vagányabb zsványokban. Ennek sűrűn hangot is adtak, elsősorban Jehovát szidalmazva. A Tanúk maximálisan kiszolgálták a rezsimet. Nem okozott nekik lelki problémát, ha szabálybetartásukkal kellemetlen helyzetbe hozták elítélt-társaikat. Fontossá vált számomra, hogy megértessem kollégáimmal, hogy én nem vagyunk Jehova tanúja. Az átlag rab nem tett különbséget a vallási csoportok között. Számunkra minden katszolgos hülye - amiért önként vállalta a börtönt -, és „jehovista”. Némelyikük, amikor szembesült a ténnyel, hogy mi katolikusok vagyunk, kiakadt. Kiakadt, mert magát is ehhez a nyájhoz tartozónak vallotta. Szemében természetellenesnek tűnt a szolgálat megtagadása, de a lopás, rablás és egyéb más cselekedet - amit ő követett el - viszont nem. Némelyikükkel, akinek a tekintetéből a dolog továbbgondolására lehetett következtetni, megpróbáltam elmagyarázni a számomra egyértelmű szeretet-parancs ez irányú értelmét. Több-kevesebb sikerrel.

* * *

Hosszúnak tűnt ez a nyár, s csak az tartotta bennem a reményt, hogy minden rossznak is egyszer vége lesz. Vége lett, s örömmel mentem vissza a trágyával teli pótkocsik mellé. A trágyázás megnyugtató, csend volt

körülöttem és nyugalom. Szabadon szálltak a gondolataim. Arról és úgy elmélkedhettem, ahogy akartam. Igaz, visszakerültem Sz. hadnagy szárnyai alá. Szemlátomást hiányoztam neki, mert újult erővel folytatta lelki sanyargatásomat. Végül is elérte, hogy szájalmasnak tartottam, és egyszerűen nem törődtem vele.

* * *

Időközben az augusztusi országos behívóparancsnak három Bokorbéli testvérünk nem tett eleget. Vártuk megérkezésüket és nagy örömmel fogadtuk testvérbarátainkat immár nyolctagúvá nőtt közösségünkbe. Szevit, a kilencedik láncszemet, akit ruharaktáros munkakörbe osztottak be. Tancit, a tizedik láncszemet, aki a sertéstelepre került. Régi emlékeimből változatlan, kedves lazaságával lépett elém. Jancsit, a tizenegyedik láncszemet, akire a szálláskörlet fűtői tevékenységét bízták. Csekély szabadidőmben örömmel beszélgettem új testvéreimmel.

Szevit és Tancit a nyári Béci-táborokból már ismertem. Jancsit nem ismertem, de néhány nap elteltével olyaná vált, mint egy régről ismert testvér.

Míg M. hadnagy olyan nemtörődöm módon nevelgetett, beérkezett néhány képeslap egy ismeretlen lánytól, B. Andreától. Örültem ezeknek a nehezen értelmezhető lapoknak. Valami azt súgta, hogy a levelek, melyre utalnak a lapon olvasott sorok, ott lapulnak, Sz. hadnagy íróasztalában. Még akkor, töküzemesként válaszoltam, amit végül is megkapott a lány, de válaszai ismét elakadtak. Bosszantott a dolog, de mivel tehetetlen voltam, nem tudtam igazán mit tenni.

* * *

Az Oltáriszentség jelenléte igen fontos volt számunkra. Mivel megfelelő őrzése komoly nehézséget jelentett, kényszerű, de praktikus megoldásként - paptestvér által szentmiséjén megszentelt - zacskós keksz helyettesítette az ostyát.

* * *

Átalakult régi cellám elítélt állománya. Az időközben szabadultak helyére újak jöttek. Figyeltem az arcokat, keresve az árulkodó jeleket, melyek leleplezhetik a beépített vamzert. Sz. hadnagy előszeretettel használta önkéntes, és kinevezett „embereit” a figyelemre méltó neveltjei megfigyelésére.

Az ősz a maga változékony időjárásával tette változatosabbá a trágyaszarvason töltött napjaimat. Ha sütött a Nap, ingujjra vetkőzve, ha esett az eső, akkor esőkabátban - igaz, úgy is jól elázva. Ha leszállt a köd, füttyülgetve - hogy észleljen a smasszer - villáztam a napi trágyaadagot. Mindent összevetve szerettem ezt a munkát, főleg, ha egyedül voltam kint. Szerettem ezt a magányt, mivel azokkal és úgy voltam gondolatban együtt, akikkel akartam. Igaz, romantikus lelkem sokszor kalandozott a legszebb helyre, a szerelem

szigetére. Formálódott és alakult bennem az ajándék, amit annak a valakinek készültem átadni, aki meg akar majd ismerni olyannak, amilyen vagyok és tud majd szeretni, ahogy én is őt. A mindent adás ajándékát csiszoltam magamban, amit jó barátaim is hasonlóan fejlesztettek magukban a maguk módján. A délutáni beszélgetéseink alkalmával osztottuk meg egymással gondolatainkat, elképzeléseinket, terveinket az elképzelt szabad jövőnkéről.

Józsit utcatakarításra fogta az egyik ügyeletes. Testvérem úgy gondolta - mivel egyértelmű „szívátásnak tekintette” -, ezúttal alapos munkát végez. Söprése következtében szállt a por tisztességesen. Perceken keresztül járta érdekes táncát a takarítóeszköz, csak éppen egy tapodtat sem csökkent a megtisztításra váró betonfelület. Néhány perc „munkavégzés” után a dühös tisztségviselő elzavarta, meghagyva testvéremnek az elégedettséget.

Hamar beilleszkedtek a fiúk a közösségbe. Egyéniségük színesítette és alakította a BKV-t. Szevi „Öreg” nagy szíve mint gondviselő bátyus figyelt és segített mindannyiunkat. Csendes, nyugodt és megértő szeretettel volt irányunkban. Tanci fiatalos lendülete mögött kellő megfontoltság is rejlett. Egyénisége megragadott és lendületet adott. Jancsi mint ifjú férj a „családosok” csapatát erősítette. Egy kicsit más világ volt az övék. Naponta írtak, és naponta kaptak levelet feleségeiktől. A beszélőkre is másként készültek, mint mi. Mindhármuk tiszta szíve és baráti szeretete ajándék lett számunkra.

* * *

Az egyik délelőtt az istállóban összeesett az egyik elítélt. Mire kifuvarozták az „illetékest”, aki természetesen nem volt orvos, addig a szerencsétlen elhunyt. Szívmarcangoló látvány volt a holttest a tehének között. Megerősítették az őrséget, fegyveres smasszerok lepték el a telepet, tartottak a lázadástól. Hát ami igaz az igaz, mindenki keményebben szorította a villát kezében. Megdöbbenett, hogy mennyire értéktelen egy rab ember élete!

Szabadulása előtt felkeresett Jóska, Jehova tanú „hittanárom”. Utoljára elbeszélgettünk. Megköszönte a „jó beszélgetéseket”, a trágyavillázás közben folytatott hitvitáinkat. Búcsúzáskor, miközben átadta a szabaduló csokiját, kezét ráztunk. Sokáig szorította kezemet, és közben megjegyezte: „Kár érted!” Ebben a két szóban benne volt minden. Elsősorban a sajnálat amiatt, hogy majd - hite szerint - csontjaimat (azon a bizonyos napon) kénytelen lesz a gyehegnára dobni. Olyan Tanúnak tartottam, akin rajta van az a bizonyos szemellenző, de ezzel együtt tiszteltem. Egyenes jellemű embert, egyházának elkötelezett, kitartó hittérítőjét láttam benne. Másnap, miközben egyedül villáztam a trágyát, elgondolkodtam rabtársamról. Elmosolyodva idéztem emlékezetembe néhány hitvitánk eseményeit. Dühösen vágta a trágyába villáját, és ujjjaival fenyegetőzött,

mondva: „Te nem hiszel a Bibliában!”, amikor néhány példabeszédet másként próbáltam értelmezni, mint ő. Elgondolkodtatott, hogy vajon mennyit értett meg mondataimból, melyekkel megpróbáltam bemutatni neki közösségünket. Érdekelte, hogy miből, hogyan „táplálkozok”. Úgy vélte, az embernek szüksége van az irányításra, mert egyedül képtelen teljesíteni Jehova akaratát. Elmondtam, hogy „A merre menjek?”- útmutatást közvetett módon Istentől kaptam, kapjuk. Bulányi atyát - mindenki Gyurka bácsiját - magvetőként mutattam be érdeklődő munkatársamnak. Olyan magvetőnek, aki szórja a magokat. Olyan magokat, melyeket az egyetlen „östermelőtől” kapott útmutatás alapján termesztett. Ezek a magok nem génmanipulált, olcsó, silány termékek, hanem értékes „bio-magok”. Alapos, kitartó munkájának eredményei. Az elszórt magok egy része - a jó földben - termést hoz, akárhányszorosost. A magok másik része táplálékul szolgál. De mi olyanok vagyunk, mint a kismadár. Válogatunk, csőrünkkel tologatjuk és csak a számunkra ehetőnek gondolt magokat vesszük magunkhoz. A többi „kismadarat” ismered a körleten belülről. A maga módján tisztelt bennünket. A vállalt feladatának igyekezett eleget tenni azzal, hogy minden - vele szembe jövő - embertársának elmondja az „igazságot”.

* * *

Fölosztottuk Gábort - vagyis a hátralevő napjait - magunk között, hogy begyűjtsük a még benne levő szeretetét, melyet nekünk kívánt adni.

Vegyes érzelmek leptek el minden ilyen alkalomkor, amikor valamely testvérem szabadult. Örültem örömeinek és bánkódtam magam miatt. Tudtam, hogy hiányozni fog, nem találom majd, ha keresném, ha szükségét érezném közelségének. Hiányolom majd Gábor testvérem kedves szavait és azt a soha el nem tűnő mosolyát, mely sokszor beszélt hozzám szavak nélkül is. Sokat adott mindenkinek. Beszélgetéseink alkalmával úgy juttatta el hozzám segítő útbaigazításait, hogy nem is vettem észre, és saját gondolataimnak éreztem, amit továbbított felém. Nehéz szavakat találnom szeretetére, mellyel mindannyiunkat körülvelt. Átérezte gondjainkat és nem csak úgy próbált segíteni, hanem valóságosan ott állt mellettünk minden alkalommal.

Új testvéreink hamar szembesültek a baracskai „világgal”, a katszolgások, köztörvényesek, baleseteselek fogházon belüli elrendeződésével. A zárkák sajátságos életével. A megélt élethelyzetek - a munkahelyeiken, zárkáikban és a körleten - valós képet mutattak megélendő jövőjükéről. Igyekeztünk beszélgetéseink alkalmával minden fontos dologra felhívni figyelmüket, óvatosságra, megfontoltságra bízni őket.

Egy-egy fásasztó, hosszan elhúzódó munka végeztével - miután még sötétben is lapátoltam egy felborult pótkocsiból kiömlött gabonát egy másik kocsira -, örömteli volt ágyamon fáradtan feküdni, és hálát adni a

létemért, a megélt történésekért a Teremtőnek.

* * *

A könyvtárba igyekeztem volna, amikor az épületbe lépve Szevit pillantottam meg. Sietve lépett elém és közölte, hogy Janit fogdába zárták a délelőtti folyamán. Közkedvelt színfelelősünktől hallotta. Nem értettem igazán a dolgot, de amint a rövid információból kiderült, testvérünk „betagadott”. Jani a vasárnapi munkavégzése utáni pihenőnapját töltötte. Tanulni szeretett volna, de felszólították társadalmi munkavégzésre, melyet „megtagadott”. Különös szabályok voltak érvényben. Az intézet fenntartási munka kötelezően elvégezendő feladat volt s jellegénél fogva megtagadása esetén súlyosan büntetendő cselekménynek számított. A társadalmi munka elvileg nem lett volna kötelező, de gyakorlatilag szinte mindig kikerülhetetlennek bizonyult. A fogdából való szabadulása után tudtuk meg testvérünktől, hogy „jogellenes” - amely kifejezést csak az elítéltek ismerték (elméletben) - módon töltötte büntetését. Fegyelmi lap nélkül zárták magánzárkába s későbbi tárgyalásán realizálták (intézeti fenntartási munkamegtagadásra) fegyelmi sértését.

* * *

Szinte észrevétlenül megérkezett a tél. Ezt a tényt főként onnan vettem észre, hogy sűrűn toltam le a havat fázós füleimről a trágyaszarvas tetején. Sötétben igyekeztünk dolgozni, és munkánk végeztével is sötétben bandukoltunk szálláskörletünk zárkáiba. Így a téli napok délutánjait a saját zárkáinkban töltöttük, egyéni foglalatosságokkal. Minden vasárnap tartottak mozielőadást az ebédlő épületében. Nagyon ritkán volt olyan film, amiről úgy gondoltuk, hogy érdemes megtekinteni. Teljesen mindegy volt, hogy milyen film forgott a vetítógépen, az ebédlő mindig tele volt elítéltekkel. Viszont így a körlet szellősebbé vált, vagyis jó alkalom nyílt arra, hogy nyugodtabban találkozhasson kis közösségünk. Azért akadt egy-két olyan film, amit közösen megnéztünk, és utána megbeszéltünk a látottakat. Ilyen volt a Virágok, szirmok, koszorúk, vagy a Tamás bátya kunyhója.

* * *

Szevinek köszönhetően „rendes” ruházatom lett. Szinte új, a méretemnek megfelelő ruhákat hordhattam. Ezt megelőzően olyan ruhákat kaptam, vagy olyan maradt - miután a zárkába bedobott ruhákat kiválogatták társaim -, ami nem az én méretem volt. Elmehettem volna időnként madárijesztőnek, ugyanis a nadrágom olykor néhány számmal kisebb, míg a kabátom nagyjából ugyanannyival nagyobb volt a kelleténél. Örömmel fogadtam a méretes kapcákat is, melyeket ezek után rendszeren rácsavarhattam a lábaimra.

A délutáni beszélgetések alkalmával Tanci beszámolt Vastanyáról, a sertéstelepen való munkavégzésről. Írnokként tevékenykedett testvérem. A nehezen

elviselhető bűz, a legyek, az igénytelen munkatársak, a lepusztult állapotban levő épületek ismertetése után, illetve még Imi régebbi beszámolóiból összeállt bennem egy kép erről a nagyüzemi sertéstelepről, elképzelt nehézségeiről.

Ahogy közeledtek újra az ünnepek, beszélgetéseinkben is az adventi várakozás erősödött. Szenteste készítettem egy picit karácsonyfát. Egy kis fenyőágra, melyet a börtönudvaron álló fáról szedtem, ráerősítettem néhány szem szaloncukrot, melyet a szüleimtől érkezett csomagomban találtam. Gondoltam, talán más is örül ennek a kis jelnek, hogy magában megemlékezzen Jézus születéséről. Lélekben hasonlóan töltöttem ezt az estét, mint ahogy az elmúlt évben. Reggelre üresen himbálództak a szaloncukrok papírai. Mint később kiderült, a cellában lakó Tanú srácot bosszantotta az ünnep jelképe. Jól sikerültek a közös találkozásaink is a nagyszerű vacsorákkal. A zárka sajátos zajával, de az egyéni szabad magányomban búcsúztam az óévtől, átértékelve ezt a teljes börtönben töltött évet. Boldognak éreztem magam. Nagy reményekkel kezdtem az Újév első napját szeretetben megélni. Örömmel köszöntöttük egymást testvérbarátaimmal, minden szépet és jót kívánva egymásnak az előttünk álló esztendőre. Nem tudom, kinek volt köszönhető - csupán sejtéseim lehetnek -, de az egyik nap ágyamon találtam egy Hollandiából érkezett borítékot. Hét címettje volt. Testvéreim közül néhányan és két adventista fiú neve szerepelt a borítékon. A borítékban hét kis kártya, mindegyikünknek névre szólóan jókívánság az Újévre. Boldogan kerestem fel mindenkit, átadva a neki érkezett kis üdvözlőkártyát. Néhány nap elteltével egy Írországból érkező képeslapot kaptam. A Szabad Európa rádió adott hírt fogva tartásunkról. Erről édesanyám is beszámolt egyik beszélő alkalmával. A közöttbe igyekezett, amikor egyik ismerőse odaszólt: „hallottam, mert megint bement a rádió a fiadat”. Nyugat Európa számos országából érkezett tiltakozó és szabadon bocsátásunkat követelő levél, melyek vagy eltűntek, vagy a nevelési anyagunkhoz csatolták. Bosszantotta ez a tény a börtönparancsnokságot. Több tiltakozó levél magának a „direktornak” volt címezve.

Az első hetek a téli napoknak megfelelően teltek. Felmelegített a munka, a trágyázás. Jó érzéssel töltött el, hogy erősnek éreztem magam.

Elkezdtem olvasni pszichológiai könyveket. Érdekelt az ember belső világa, hogy mi, hogyan alakítja bensőnkét. Érdekes felismeréseket tudhattam meg, s elgondolkodhattam, hogy az olvasottak hogyan, miként működnek bennem.

Február első napjaiban felhívást tettek közzé, miszerint olyan elítéltek jelentkezését várták, akik érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek és érdeklődnek a számítógépek iránt, egy új munkakör betöltése kapcsán. Megragadva az alkalmat, szinte mindnyájan jelentkezünk hittestvéreim közül.

DRYP

MIRŐL MI JUT AZ ESZEMBE

az újévi malac tálalása helyett

Felénk idén sem volt sült malac az újévi asztalon. Csak szerettem volna. Apám mindig mesélt róla, hogyan vitte át egy tálon a szomszédba – a többi felmenőkhöz – a még forró, ropogós bőrű malacot, szájában egy citrommal. Elképzelttem. Olyan szemléletesen tudott mesélni róla. Azóta azt is tudom, hogy igazi újévi malacot csak a szopós utódokból lehet sütni. Ilyen áron már nem is vágytam rá annyira. Ki is maradt ezidáig. Lencsét eszünk helyette.

Azt mondja a népi regula, hogy madarat ne süssünk malac helyett, mert elrepül a szerencsénkkel. A malac pedig kitúrja. Vagy be. Azért az kerüljön a sütőbe. Idén bőrös malachússal pótoltuk. Lila káposztával készültünk köríteni a krumpli mellé. Ez volt a terv, az elképzelés. A malac még megjárta volna. Kicsit korosabb volt ugyan. Tán már malac óvodába is járhatott, de még szép remegős maradt a sörrel locsolt bőre alatt. A káposztával azonban gond volt. Egy nagyobbacska fejet választottam a piacon Nálunk a kertben ugyanis nem próbálkoztunk ezzel a vízigényes növényvel. El vagy lekésztük a palánta nevelését. Nem gondoltam, hogy a lila levét eresztő futball labdányi fejből alig marad párolni való. Amikor sikerült ketté vágni a gömböt lila levelek helyett vastag fehér erekkel szembesültem, . Sebjaj, gondoltam – majd párolás közben a a színes leve átfestí ezeket is. A második meglepetés a párolt káposzta íze volt. Hiába az ecet, a cukor, a köménymag és az almaszeletek, hagymával – a leszelt levél csíkok inkább emlékeztettek egy ízesített nejlon lepedőre, mint párolt káposztára. Viszont se hernyó, (káposztalepke) se más kártevő, (földi bolha, moly, poloska) de még kórokozó (fuzárium, peronoszpóra, botritisz, szklerotinia), kárképének, tüneteinek sem akadtam nyomára. Mi más jutott volna eszembe, mint íme a nemesítés eredménye és annak az ára. Végteére is szemmel vesz a vásárló, a többi már legyen a konyhaművész dolga. Meg a javasolt adalék anyagoké. No persze az is eszembe jutott, miért kell mindig a nagymama készítette ízvilághoz ragaszkodni. Az új generáció új ízekhez igazodik. Vagy ízetlenségekhez. Elég, ha a polcon látható lekváros üvegekre rá van írva: a nagymama lekvárja. Akinek jó a szeme azt is el tudja olvasni, mennyi a gyümölcs benne. A 30 % már prémium kategória. Visszatérve a káposztára, lehet, hogy tavasszal mégiscsak kell, vegyek egy kevéske káposzta magot Ha még van nagymama káposztája és nem csupán a marketing miatt került a zacskóra.

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS

PARALLAX

Katolikus

Egyszerű is, meg nem is arra a kérdésre válaszolni, ki a katolikus. Márpedig egyre többen teszik fel e kérdést, egyházon kívül és belül egyaránt.

A XVI. századi hitviták tüzeiben katolikus volt – kívülről tekintve – az, aki a nem megújult hitet vallotta, és aki nem csatlakozott a reformátorok vallásához, közösségeihez. Belülről nézve pedig az, aki megmaradt hűségben az egyház tanításához, püspökeihez és papjaihoz és nem utolsósorban Rómához. Pázmány Péter, aki katolizált, majd jezsuita lett, így fogalmazza meg a Szentírás és a tanítóhivatal harmóniájának katolikus tanítását: „Tehát amely dolgokat az eklézsia kihoz a Szentírásból, nem lehet azokban hamisság.” Az idézet abból a szövegből származik, melyet egy főember írt, megokolván, hogy miért tért vissza a katolikus egyházba, az eredeti szöveg szavával: „Szent Péter hajójába; a római eklézsianak kebelébe.”

Mára elmúlt az a természetesség, amellyel az ember ráhagyatkozhatott az üdvösség intézményének, az egyháznak a tanításaira, szentségeire és intézményeire: alázatos bizonyossággal utazhatott Szent Péter hajójában. A modern kultúrában a vallás választás dolga lett, annak számára is, aki beleszületett valamely vallásba, s annak is, aki nem. Ilyen körülmények között elmosódik a határ a kívül és a belül között, mert akár itt, akár ott van az ember, a vallása, vallási közössége mellett vagy éppen ellen döntést kell hoznia. A maradás is döntés – akár a házasságban vagy a hazában. A magától értetődő katolikuságot leváltotta a megérvelt katolikuság. Ma már ez így természetes. Nagy hiba lenne számon kérni a katolikusoktól, ha érveket igényelnek, ha katolikuságuk tartalmi nem magától értetődők számukra.

Babits maga módján írt erről Esztétikai katolicizmus című rövid írásában. Amit a költő magára nézve megfogalmazott, azt érvényesnek láthatjuk és vallhatjuk, ha felmerül a kérdés, ki a katolikus, az egyházon kívülről vagy éppen belülről. „A katolicizmus énelöttem az, aminek neve mondja: maga az általános vallás, mindenütt és minden időkre érvényes; az egyetlen, mely

az emberiség vallásának nevét igényli; nem egy koré, tájé, fajé vagy nemzeté; ellentéte a szektának és felekezetnek. Ez az a vallás, amely mellett én szükségét éreztem nemegyszer nyilvánosan hitet tenni, s amit katolikus bírálóm sokall vagy kevesell: mert nem egyházi konfesszió. Szinte érzem égető kérdéseit: milyen viszonyban állok a létező pozitív egyházzal? hívó vagyok-e vagy hitetlen? gyakorló vagy közömbös? Verseimben itt-ott kételyt, lázadást, sőt tagadást lát. De melyik igazi katolikus az, aki kétellyel, lázadással ne küzdött volna soha? Ami hitünk nem olcsó és nyugodt; még maga Krisztus is elcsüggedt a keresztfán. Az egyház – oktató, nevelő szempontból – jónak láthatja titkolni kételyeit, s csupán a hit boldog óráiról állítani emléket. A költőnek mindent ki kell vallania: ez az ő létjoga és kálváriája.”

Az érvek és válaszok a vallást és az egyházat tekintve is folyamatos dinamikát mutatnak. Az élet legkomolyabb dolgairól szóló vitában minden pont vesszővé alakul, s ami az egyik pillanatban megkérdőjelezhetetlen bizonyosság volt, a következőben megindokolandó lehetőség vagy akár szétválasztó botrány. A hit, az elkötelezettség válaszai provokációk, kihívások, kalandra, sőtétbe ugrásra ösztönző inspirációk. A legnagyobb szentek egyéniségét is a kételyekben megszenvedett döntések csiszolták ragyogó ékkövé. Katolikusnak lenni folyamat, erőter, az egymásba ölelkező vívódás és megnyugvás tere.

Pünkösöd

Számtalanszor lehet találkozni azzal a félreértéssel, hogy a kereszténység legfőbb ünnepe a karácsony. Holott a vallás tanítása szerint a húsvét minden keresztény ünnep királynője, hiszen ekkor emlékezik a világ legnagyobb vallása a Megváltó kereszthalálára és feltámadására. Ez az ünnep és az ebben ünnepeelt hitvallás adja meg az értelmét minden további keresztény ünnepnek, a karácsonynak is, sőt végső soron minden vasárnapnak.

A karácsony és a húsvét némi torzítással még jelen van a közgondolkodásban, ám a pünkösöd alig. És nem csupán az átlagember, hanem a világ rejtett titkaira érzékeny líra sem ismeri. A legnagyobb magyar költőket lapozgatván alig lehet verset találni kifejezetten a pünkösdről, s alig bukkanhatunk olyan költeményre, melyben ennek az ünnepnek a képei jelennek a lírai humuszt.

Nem szükséges megütközni azon, hogy a kereszténységgel kapcsolatos ismeretek alacsony foka miatt a főünnepnek pontos jelentését a mai ember nem ismeri. Ezek kulturális jelentőségét ugyanis nem az ünnepeelt tanok biztosítják, hanem az az egybecsengés, amely az ünnep leegyszerűsített tartalmai és a mindenkori társadalom legalapvetőbb igényei között található. A karácsonyt a családi együttlét és a gyermekek megajándékozásának bája tette legfontosabbá abban a korban, amikor a családot tekintették és érzékelték a társadalom alapsejtjének. A húsvétot pedig a mindenkori ember reményteli küzdelme

a fenyegető halál és az erkölcsi felelősség súlyos terheivel.

De mit kezdjen az egyén és a társadalom a pünkösddel, amelynek üzenete és performatív elemei első látásra nem kapcsolódnak olyan magától értetődően egyik életfordulóhoz, egyik alapvető vágyhoz vagy félelemhez sem? Bálint Sándor is máig szinte lexikonként forgatható művének – Karácsony, húsvét, pünkösöd – a pünkösdről szóló legrövidebb fejezetében először a „pünkösdi királyság” kifejezésről ír, amelynek nyilvánvalóan semmi köze a kereszténység hitvallásához, a harmadik isteni személy mindent átható jelenlétéhez. Magyar forrásban először a XVII. században találkozunk a fogalommal, írja. A pünkösdi királyok „királyi ruhában öltöztetve, egy falkáig magokat királyok gyanánt viselik, valamely királynak történetét és magaviseletét tüntetik, tettetik, sőt, a nézőktől is mind annak ábrázoltatnak lennie, de ez csak addig tart, míg a komédia elvégződik, mely meglévén, mindjárt levonnák a királyi ékességet rólok és a magok viselt ruhájokra szorulnak”. Keserédes mosollyal bármennyire is érezzük, hogy e sorok milyen találóan illenek megannyi mai önjelölt „királyra”, mégsem fejezik ki a pünkösöd legfontosabb tartalmát.

Émile Durkheim francia szociológus éppen száz esztendővel ezelőtt írt fő művében, A vallási élet elemi formáiban kifejti, hogy a vallás forrása a kollektív pezsgés. Amikor a társadalomban alapvető átalakulás folyománya zajlik, minden pezseg, erjed, forrong, akkor születik valami rendező erő, amely az átmenet felfordulását élhető és hatékony közösséggé, társadalommá formálja. Ha igaza van a nagy tudós, látván az egész világ mind félelmetesebben zubogó erjedését, a pünkösöd jelentősége egyre csak növekedni fog.

Szűz

A természettudományos kritériumok szerinti érvelés elsődlegessége, csaknem kizárólagossága egyidős a modern világ kialakulásával. Az évezredek, ősi tudások szerint valaminek az igazságát nem a kísérleti úton való bizonyítottóság és nem is a logikai következtetés hibátlan tisztasága jelentette, hanem az állítás mögött álló tekintély. A vallási világban a legfelsőbb tekintély az istenség. Igaz az, ami az istenség kinyilatkoztatásával egybevág, pontosabban azzal, amit képviselői azzal egybevágónak hirdetnek.

Aquinói Szent Tamás, a középkor teológus és filozófus fejedelmének igazságfogalma az arisztotelészi logika érvényesítésével racionalizálta a pusztán tekintélyre alapozó igazságfogalmat. Meghatározásában részben a dolgok, részben az értelem felől közelített. Igazság az, ami megfelel a tényeknek, amelyben egybevág az értelem és a dolog maga. A mérce a dolog és az értelem egyaránt lehet. Érvelésének egyik példája révén a szigorú logika mintha kitekintést engedne a hideg ész keretein túlra, amikor ezt írja: a művész akkor alkot

igazi műalkotást, ha az megfelel művészetének.

A természettudomány, a filozófia és a művészet igazsága különbözik ugyan, de ha szembeállítjuk őket egymással, és bármelyiket egyedül igaznak, megfelelőnek tartjuk, az leszükíti a gondolkodást. A kiegyensúlyozott értelem megtalálja a többféle megközelítés kontrasztos harmóniáját, s tudja, melyiket milyen összefüggésben illeti elsőség. Az orvostudományban vagy a rendőrségi munkában a szüzesség biológiai ténye perdöntő. Amikor azonban a szüzességgel valami nemeset, minőségit fejezünk ki, akkor megfelelőbb inkább a filozófiai, teológiai és esztétikai megközelítés. Elsősorban ilyen értelemben beszél az egyház tanítása is Mária szüzességéről és a szüzességről mint erényről, sőt mint az Istenhez fordulás nélkülözhetetlen feltételéről. Szűz az, aki képes a szabadság és függetlenség olyan fokára jutni, hogy semmi ne tartsa vissza a teljes odaadástól.

A szüzeket nagy becsben tartják a nemes kultúrák. Pallasz Athéné, aki Zeusz fejéből pattant ki, egész életében megőrizte szüzességét. A hindu Mahabharatában Karna a szűz Kunti fia. Buddha anyja ugyan nem szűzen szült, de fiát nem biológiai úton foganta és szülte, hanem jobb oldalából jött a világra. A kereszténység úgy tanítja, Mária, Jézus anyja megőrizte szüzességét a szülés előtt, közben és utána.

A szüzesség titokzatos, összekapcsol az istenivel, áldozati értéke rendkívüli, a teljes tisztaság, a minden gonosztól és földitől való megtisztulás vágyának szimbóluma. A valóság elfogadásának bátorsága azt jelenti, hogy egyszerre látjuk a valóságban a szüzet és a prostituáltat, amint az egyházatyák tanítják az egyházzól, amely casta meretrix az idők végezetéig (Hans Urs von Balthasar). A szűz mindig védtelen, ragadozók, sárkányok, rablók leleselkednek rá. Provokatív tisztasága indulatra gerjeszti a sötétség erőit. Kegyetlen csaták gyilkosai mossák tisztára vérében a kezüket. Egyszerre áldozat és remény, egyetemes kihívás.

Valakié

Sok szó esik manapság rendszerekről, elmúltakról, jelenlegiről és lehetőkről, vágyottakról és kerülendőkről. Sokat beszélnek fejlesztésekről, melyek majd megoldást hoznak, elhárítanak és messzebbre juttatnak. Ám mintha inkább hallgatás övezné magát az embert, akitől, akivel és elsősorban akiért minden másról beszélni érdemes, s még inkább, aki miatt cselekedni kell. Pedig bármi tudomány, líra és politika telíti a mai beszédek terét, ebben a sűrűségben az ember az, aki mintha nehezebben venné a levegőt, s az átláthatatlan vakító sokféleségben nem árt, ha behunyja szemét és önmagába néz.

„Az ember itt kevés” – Pilinszky ismert verssorát félbeszakítva a befelé tekintő ember nemcsak a szeretetre való gyakori képtelenségét élheti át, hanem mindenre és bármire vonatkozó tehetetlenségét is. Miközben évtizedeken keresztül sok és sokféle hangosbeszélőből zajongták mindentudását, mindenhatóságát, kiteljesedését, amely mindjárt

elérkezik, amelyre már éppen csak egy kis ellenkező irányú megszorítással kell felkészülni, az összhatás mégis az maradt, hogy az ember itt kevés...

A vallási üzenetek és rituális gyakorlatok az istenség iránti hódolat kifejezésének tükörképeként sűrűn irányulnak az ember kicsiségének, alacsonyságának, kiszolgáltatottságának, sőt bűnösségének bemutatására és átélézésére. A zsolttáros könyörgő imádsága pontosan arról a helyről sóhajt Isten magasa felé, ahol magát találja, kicsiségében és bűneiben: a mélységből kiált. Az ember, ott az egészen mélyben, akit Istene kevéssel tett kisebbé az angyaloknál, jelképezi minden kor emberét nagyravágyásával, reményeivel és egyszerre annak megvallásával, hogy mennyire törekeny, mint a cserépedény, tele illatos olajjal.

Arnold Gehlen, a filozófiai antropológia egyik nagy XX. századi alakja az ember meghatározásánál pontosan erre a kiszolgáltatottságra összpontosított: az ember hiánylény – írta. Különösen az állatokkal összehasonlítva az ember a legügyetlenebb.

Túlságosan sokáig szorul rá szüleire, évekig nem képes gondoskodni magáról, önvédelmi képességeinek esetlenségéről nem is szólva. És mégis – írja Gehlen –, az ember képes volt túlélni biológiai fajként, mert egy másik természetet alkotott magának, a kultúrát. Helmuth Plessner Gehlen felvetéséhez kapcsolódva ugyan, de másképpen közelít az emberhez, s azt állítja, hogy lényege szerint irányuló lény, önmagát testi-szellemi egységében folyamatosan túllépő – előre, oldalra és felfelé mutató irányba egyaránt. S miközben természetének megfelelően igyekszik mindig meghaladni az adott állapotot, egyben biztonságot adó odúra vágyik.

A modern világ zajának összes öntudatos állítása végső soron egyetlen kérdésben összpontosul: Ki az ember? S ez a kérdés nem olyan természetű, hogy egyszer megválaszolható volna, s utána többé már szükségtelen feltenni. Ellenkezőleg, folyamatosan elhangzó és folyamatosan választ hívó. A mai ember válaszra váró folyamatos éhsége Ady Endrével így fogalmazható meg: „Szeretném, hogyha szeretnének / S lennék valakié”. Az ember attól valaki, hogy valakié.

Mágia

A nagy vallási hagyományok – különösen a kereszténység – éles határvonalat húznak a vallás és a mágia között. Ami vallás, az pozitív erőforrás, isteni közelség és távlat. Ami mágia, az gyanús, lehúzó és kiszolgáltatottá tesz. A felvilágosodás alapállása egybefonta a vallás- és mágiaellenességet, mondván: az ész világosságánál nem állhatnak meg ezek a sötét erők. A vallásról, mágiáról és értelemről való gondolkodás e tisztának látszó kategóriái azonban csak a felszínes megközelítés és hatalomittas érdekek tükrében ilyen egyértelműek, az elemzések és a valósággal való érdemi találkozások árnyaltabb képet mutatnak.

A vallástudomány azzal különbözteti meg a mágiát a

vallástól, hogy a mágikus gondolkodásban a hatás közvetlen, a vallásban viszont közvetett. A felettes hatalom – sok vallásban istennek nevezik – rendelkezik azzal az erővel, amelynek hatása van ebben a világban. A mágikus felfogásra ismert gyakorlati példa, ki ne látott volna ilyen filmjeleneteket, amikor a varázsló egy bábfigurába dőf tűt vagy szöveget, minek hatására a megrontandó személy ugyanazon a testrészén fájdalmat érez, vagy akár bele is hal. Amit az idolon, a valóságos másolatán elkövetnek, az megtörténik a valóságban is. A szakirodalom szerint a mágia azonban nemcsak rontás lehet, hanem építés is. A gonosz varázslót leválthatja a jó tündér, aki (ami) varázserejével helyreállítja azt, ami elromlott, gyógyít és akár életet is ment. Am akár fekete, akár fehér a mágia, mindenképpen úgy képzelet el a világot, mint zárt erőteret, amelyben ha az egyik helyen hatást váltunk ki, akkor az a másik helyen változást idéz elő.

A felvilágosodás az ész hatalmára épített, s mindazt, amit a tiszta ész nem képes felfogni, kritikával illetett, gyanúsnak, sőt üldözendőnek tekintett. A modern ember gyakran azzal különbözteti meg magát a középkori embertől, hogy míg az a vallási és tekintélyelvű magyarázatokban hitt, addig a modern kor szülötte az érveknek, bizonyítékoknak hisz. A mítoszt – vélik – leváltotta a logosz, a vallást az értelem. A radikális racionalizmus jelentős lépés az autonóm ember gondolkodásában, ám mindent képtelen átfogni. A művészet, a szerelem, sőt akár a vallás nem irracionális, hanem a-rationális (azaz nem racionális), a kultúrának olyan területei, amelyekre nem érvényesíthetők a tiszta ész kategóriái. Az ész, illetve a vallás és a mágia egyike sem totális világmagyarázat, hanem a világot megérteni, abban eligazodni kívánó ember eszközei. A kérdés nem úgy vetődik fel, hogy egyiknek vagy másiknak van-e igaza, hanem úgy, hogy a kultúra, a társadalom mely területén melyik érvényesül inkább, és melyik kevésbé.

Mind bonyolultabb a modern világ, annál nagyobb kihívást jelent az ész számára az eligazodás. Egyszerre humoros és drámai is, hogy az élethosszig tartó tanulás azt is jelenti, hogy a modern ember az iskolapadból nem az életbe lép, hanem a sírba száll. A bonyolult világban mindeközben dolgozni, nevelni és szeretni kell. Tesszük is mindannyian a XXI. században, mágiával, hittel, ésszel. S amíg a vallási tanítást közösségek felügyelik, és az ész számára a tudomány ad irányt, addig a mágia szabadon burjánzik, reneszánszát élve.

Szabadidő

Újdonságszámba megy, hogy egyre többek rendelkeznek szabadidővel. Néhány évtizede a felnőttek, sőt sokszor a gyermekek napjai is általában két félből álltak: munkából és alvásból. A három részre tagolandó hétköznapok igénye a XIX. században jelent meg. Akkor íródott a baloldali politikai demonstrációk transzparenseire a szabadidő követelése.

Az iparosodó társadalmakban a gépek diktálták a

munkaidőt, s ha a gép nem pihen, az ember sem pihenhet. Hatvan-nyolcvan órás munkahét szabadnap nélkül. A munkások számára a vasárnap 1891 óta szabad. Vagy például Szent István ünnepét már Mária Terézia elrendelte, ám szabadnappá csak száz évvel később vált Magyarországon.

A megnyíló, majd egyre bővülő szabadidősávra szinte azonnal igényt formált a piac és a vallás is. Szent és profán portékák kínálatának folyton bővülő arzenálja állt – és áll ma is – az ember rendelkezésére, hogy a munka alól felszabadult idejét eltöltse, úgymond üdvösen és értelmesen. Mindennek eredményeképpen az egyre több szabadidővel rendelkező ember egyre kevésbé ér rá, hogy idejének egy részét valóban szabadon töltsse el.

Josef Pieper német filozófus számos művében foglalkozott a szabadidő értelmével, amelyre a német nyelvnek van egy sajátos kifejezése, amit más nyelven nem könnyű egyetlen szóval visszaadni: Muße. Talán a kontempláció latinból magyarított szava áll a legközelebb ahhoz, amit Pieper ki akart fejezni vele. Muße und Kult című könyve először 1948-ban jelent meg, majd számos kiadást megérve 2007-ben Karl Lehmann bíboros bevezető tanulmányával került újra a német könyvpiacra. Első angol nyelvű kiadása – előszavát T. S. Eliot írta – már 1952-ben napvilágot látott, és egy szempillantás alatt Amerikában is olvasott szerzővé emelte a németül író Piepert.

A szerző a skolasztikus filozófiai hagyományok eleven pezsgésének értőjeként rendkívüli érzékenységgel és éleslátással tárgyalja a modern kor ellentmondásosságát, hasonlóan, mint Horkheimer, Adorno vagy mások. A hagyomány ápolásának hangsúlyozása önmagában hatástalan, mondja, mert ez a restauratív átmenetiségekkel törődve csak elfedi és elhomályosítja a voltaképpeni frontokat. Pieper tágas szellemi teret próbált nyitni újszerű megfogalmazásaival, mélyreható, kiegyensúlyozott stílusával. Nem arra törekedett, hogy szembeállítsa a munkaidőt a szabadidővel, és a kontemplációt szentté avatva pusztán megengedő módban beszéljen a szenttől elrabolt munkaidőről. Ellenkezőleg, a Mußét magával a kultúrával azonosította, amely a kultuszban gyökeredzik.

A kultúra ápolása teszi lehetővé, hogy egyáltalán értelmes időnk lehessen, értelemmel telített életet élhessünk. A munka és a szabadság annak kifejeződése, ahogyan birkózunk időnk végességének tudatával. Az ilyen felfogásban a munka nem robot, és a szabadidő nem konzum. Dialektikus ellentétpár inkább. A kultúra fontosnak tartó ember arra törekszik, hogy munkája is kontempláció legyen, miképpen szabadideje sem pusztán a munkától való mentesség, hanem a kontempláció másik formája. Szükséges a szent céltalanság, az értelemkereső tétlenség, a lassú merengés, melynek során fellebben a titok fátyla, a szabadság az időben.

DRYP

KERTI NAPLÓ HELYETT

Új évet köszöntünk. Legyen mindnyájunknak szép, békés s kedves ez a megkezdett esztendő! Most ugyan januári kerti naplót még nem tudnék írni, hiszen éppen csak belekaptam az óév decemberébe, amikor ide ültem a billentyűk mellé. Gyurka bácsitól kapott fügebokrainkról sincs mit meséljek. Egy levél nem sok, annyi sem maradt rajtuk. Egyébként is, egy januári kerti napló mondanivalója úgysem különbözne nagyon a decemberitől. No, de még olyat sem tudok írni. Zsákfalusi kertünk ugyanis elárvult. Benne évközben a legfontosabb teendőket Jani bácsi szomszédunk látta el. És a városi kertünkre sem jutott több, mint a madáretetők kiakasztása s feltöltése napraforgó maggal. Bocsánat kaszattal – mert a napraforgónak kaszat a termése. Egymagvú kaszat.

Az első gyorsan elkészíthető madáretetünk egy kiürült étolajos flakomból készült. Csupán az oldalán kellett egy ajtónak alkalmas nyílást kivágni s kicsit behajtani a küszöb élet, hogy a madárcák jól meg tudjanak kapaszkodni rajta. Szigetelő szalaggal rögzítettem, hogy a bejárat kényelmesebb legyen s így talán a madaraknak sem csúszott a lábuk rajta. Ezután az egykori olaj kiöntő nyíláson át már fel is volt tölthető maggal az alkalmi etető s ki lehetett akasztani a kerti fák valamelyik ágára. Volt még egy előnye ennek nagyon városiasra sikerült madáretetőnek. A galambok ugyanis nem tudtak hozzáférni az eleséghez s nem tudták elzavarni sem a kisebb testű madarakat. A cinkék ugyan minden egyes maggal elröppentek egy közeli ágra és ott fogyasztották el azt, így soha sem alakult ki tolakodásra alkalmas tumultus a kapuban. Ez a cinke szokás, valamiféle madárrendet is fenntartott az etető körül.

Másféle rendet tartott a madáretetés körül Kopó kutyánk. A nagyobb testű madarak „kirekesztésének” elkerülése érdekében minden alkalommal kiszórtunk egy marék eleséget a madáretető alatt lévő kőasztalra is. Az etetőből kiszórt magok – többnyire maghéjak – egyébként is odahullottak, s a rigók meg galambok abból próbáltak válogatni, míg Kopó kutyánk házőrző kerti portyái ki nem terjedtek a kőasztalra is. Mikor észrevette a madarak veszekedését felugrott az asztalra s rajta szoborrá meredve őrizte a mag hulladékot. Vagy ki tudja, lehet, hogy csak az „irigy kutya” tört ki belőle.

Befejezésül egy 2010-ben készült fotóval illusztrálom az elmondottakat, hátha kedvet kap valaki ilyen mekkmesteres barkácsoláshoz. A kerti madárcák bizonyára örülnének neki s majd tavasszal, nyáron meghálálják a gondoskodást. Arra azonban mindenkinek legyen gondja, ha elkezdte etetni a kert növényvédőseit, mindig legyen eleség a tartóban, ha már oda szoktattuk őket.

OLVASÓI HOZZÁSZÓLÁS

Farkas Pista: „A fügelekvártól Tarnai Imre bácsi lelkéig...” címmel a decemberi Koinóniában megjelent cikkéből idézek:

„*«Tudattalan folyamatnak nevezem azokat a folyamatokat, amelyekre... egyfajta automatizmus jellemző...*

Az ember tudatos folyamatainak legfőbb funkciói: önmagunk és környezetünk folyamatos követése, a célok tudatosítása....» (Bóta Tibor)

Mennyire szeretném, ha automatizmusom – gondolati, érzelmi, fizikai megnyilvánulásom – nem mechanikus, hanem mindig tudatos, azaz lelkiismeretes lenne. Ha őszinte vagyok magamhoz láthatom, hogy ettől messze vagyok. Tényleg csak azért állok meg néha, mert valami szokatlan megállít, a többit „csípőből” kezelem, mert így használom el a legkevesebb energiát. A megállás pillanata viszont ráébreszthet valamire, amire máskor sohasem gondolok. Arra, hogy vagyok. Talán nem a döntés, hanem az elhatározás pillanata ez. Nem a döntés két élethelyzet közt, hanem elhatározás, elhatárolódás a mechanikustól a tudatos javára. A ráébredés hozhatna egy érzelmet, egy hálaérzést és egy tisztánlátást. A mechanikus működés, bármennyire is gazdaságos erre sohasem ébreszt rá, csak a megállás. Úgy működni automatikusan, természetesen, hogy mindkettőt lássam, és ne felejtsem el, ez lenne a „mennyek országa”, ami itt van. A környezet folyamatos, belevezett követése az, ami tudatlan arra, hogy van. Ez lenne a „pokol”, ami szintén itt van. A közte lenni: annak látása, ami van, ahogy mechanikusan működök és ugyanakkor annak a látása is, hogy vagyok, hozza létre azt, ami talán a Bokor célja is: a lelkiismeret fejlődése és megnyilvánulása a világban. Ez az ember világa.”

Pista gondolatmenetével teljesen egyetértek. Nemcsak ezek a gondolatok, de ezek háttere – amit más írásaiból volt szerencsém megismerni – valóban nagyon sokat adtak nekem. Köszönöm.

Két fogalom van, amit mindketten használunk. Ezek a tudatosság, és az automatizmus.

- A tudatosság alatt Pista azt érti, hogy ráébredek arra, hogy vagyok, és ennek minden következményét. Az írásomban a tudatosság szónak más jelentéstartalma van.
- Az automatizmust Ő más megközelítésben használja, mint én, annak negatív oldalát emeli ki, azaz azt, hogy mechanikusan, gépiesen élek, „csípőből” kezelem a dolgokat. Ez nagyon is reális veszély jelent az életünkben.

A tudattalan folyamatokról korábbi írásomban azt írtam, hogy azokra „egyfajta automatizmus” jellemző, ezzel pusztán arra utalva, hogy képesek akarati és tudatos közreműködés nélkül is működni. Az írás többi részében azt próbáltam részletesen kifejteni, hogy tudattalanunk és tudatunk között folytonos információcseré van. Tudatunk megpróbálja felfogni, értelmezni a tudattalan jelzéseit, és erre valamilyen formában reagál. Tudattalanunk ezeket a reagálásokat, valamint az új benyomásokat, élményeket, hatásokat vagy beépíti a megfelelő sémába (asszimiláció) vagy - nem egyezés esetén - képes ezek hatására módosítani az érintett sémáit (akkomodáció). Persze ehhez kellő nyitottság és őszinteség kell. A tudattalan működése (bár egyfajta automatizmust is tartalmaz) egyáltalán nem nevezhető mechanikus, gépies működésnek. Az olvasóban, aki Pistának az automatizmus negatív oldalával kapcsolatos gondolatait olvassa, ez aligha fogalmazódhat meg.

Az „önmagunk és környezetünk folyamatos követése” szóösszetétel kapcsán én a követés szót az írásomban a monitorozás értelemben használtam, azaz önmagam és környezetem állandó tudatos figyelése, mely segítségével az ember folyton készen áll a szükséges módosításra, változtatásra. Pista a környezet folyamatos, belevezett követéséről beszél, ami maga a „pokol”. Itt a „követés” szót ismét más jelentéstartalommal használja, (sajnos erről nem tesz említést), így az olvasó, aki keresi azt, hogy mi kapcsolja össze a „követés” szót a két írásban, vajon mire gondolhat?

Azért gondolom a más jelentéstartalom, ill. megközelítés jelzését fontosnak, mert itt két igen értékes megközelítésről van szó. Ezek nagyon is jól összefűzhetőek, és képesek egymást kiegészíteni. Az embernek kell, hogy legyen egy élő, tudatos kapcsolata a tudattalanjával. Ennek hiányában az embert gondolati, érzelmi, fizikai megnyilvánulásai területén nagy meglepetések érhetik. A Pista által kifejtett másfajta tudatosság, azaz annak átélése és tudatosítása, hogy vagyok, valamint az éber állapot megőrzésére irányuló folytonos figyelem jelentős pluszt ad, és új távlatot nyit tudatunk és tudattalanunk élő kapcsolatában. A két megközelítés képes egymást gazdagítani!

Az éberség fontosságáról volt szó, de most hadd álmodjak mégis egy kicsit. Milyen nagyszerű is lenne, ha együttgondolkodásaink során mindig képesek lennénk összefűzni elképzeléseinket, és így kölcsönösen tudnánk egymás értékeit erősíteni. A látszólag ellentmondó elképzeléseink esetén pedig megpróbálnánk felismerni, hogy hátha csak a valóság egy másik szemszögéből történő megközelítésének a másságáról van szó. Természetesen vannak összeegyeztethetetlen elképzelések is, de ez esetben is törekedni tudnánk a másik indítékának a megismerésére. Ez az, ami kölcsönösen gazdagító lenne, és jó érzéssel tudná eltölteni az embert.

Bóta Tibor

Balra-szomszéd ifjúkori verse:

Tótfalusy István

Karácsonyi leoninusok

Barmok romlatag ágyán, Jessze ígéretes ágán
Új élet születtett; boldog a Szűz: anya lett.
Barmok romlatag almán, kisfia fekszik a szalmán,
Barlang, ágy csupa fény: Isten, a Szűznek ölnén.
Künn viharok furulyáznak, tépik a pusztai fákat.
S lám, elnyugszik a szél benne, az akol küszöbén.

Játszik a gyermek, a karja kicsúszott, nincs betakarva,
Mária nézi: nevet – „Fűj az ökör melege!”
Fűj az ökör... s ugye, jó lesz? – fűrge tüzet vete József:
Lobban a rózserakás, mind csupa láng, ragyogás.

Csillan a jó bari szőre, vidáman a szürke tetőre
Fény fut. Koppan a kő: „Pásztorok, gyertek elő!”
Vének s ifju legények, jönnek, az ajkukon ének.
Billeget ám a dudás, fújja a kis furulyás!
Néz az ökör: „Soha ilyet!”, a csacsi nagy füle billeg.
Mind forróbb, tüzesebb, Mária könnye pereg.
Anyja ölében a gyermek, tapsol a mennyei herceg:
Kedv, öröm, isteni tett - Krisztus megszületett!

Barmok romlatag ágyán fekszik a második Ádám,
Új ág, égi virág, újul a régi világ.

KI MILYENNEK LÁT?

Kínában egy vízfordónak volt két agyagedénye, ami annak a rúdnak két végén lógott, amivel a vizet hordta. Az egyik edényen volt egy kis repedés, a másik teljesen ép volt. A vízfordó mindig teletöltötte mindkét edényt. Szállítás alatt a pataktól hazáig elcsöpögött a víz fele a repedt edényből. Minden nap így történt ez két éven keresztül: csak egy tele kanna vízzel és egy fél kanna vízzel ért haza. Természetesen az ép edény büszke volt teljesítményére, hiszen ő tökéletes volt, de a repedt kanna szomorkodott, mert csak fele annyit teljesített, mint a másik. Kétévi bánkódás után egyik nap így szólt a vízszállítóhoz:

– Szégyenlem magam, mert a víz egész úton szivárog hazáig.

A vízfordó így válaszolt az edénynek:

– Nem vetted észre, hogy az útnak csak a te oldaladon pompáznak a virágok és a másik oldalon nem? Azért van ez, mert amikor én észrevettem a te hiányosságodat, virágmagot vettem az útnak arra a szélére, ahol te vagy. Hazafelé menet te minden nap locsoltad azokat. Két év óta minden nap friss virágokat szedek és azzal díszítem szobámat. Ha te nem lettél volna olyan amilyen vagy, ez a gyönyör nem ragyogtatná be az én otthonomat.

Tanulság: mindnyájunknak van valami különleges hibája. Mi mindnyájan repedt agyagedények vagyunk. Az agyagedényeknek ez a hiányossága teszi az életünket érdekessé és értékessé. Nekünk el kell fogadnunk, és egyet kell értenünk azzal, amilyenek vagyunk, nekünk meg kell látnunk minden embertársunkban a jót.

Szabó Lőrinc

Nyitnikék (részletek)

Alszik a hóban
a hegy, a völgy;
hallgat az erdő,
hallgat a föld. ---

Egyszerre mégis
rezzen a táj:
hármat füttyül
egy kis madár. ---

Nyitni kék! Ébred
a hegy, a völgy,
tudom, mire gondol
a néma föld.

Ő volt a szája,
a Nyitnikék,
elmondta a holnap
üzenetét:

a hitet, a vágyat
füttyülte szét,
kinyitotta a föld
örök szívét:

fütty-fütty-fütty, nyitni kék,
nyitni kék –
Nyisd ki, te, versem,
az emberekét!

